

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Adversarul
va fi făcut K. O.**

Filmînd viitorul

Ultimul sosit

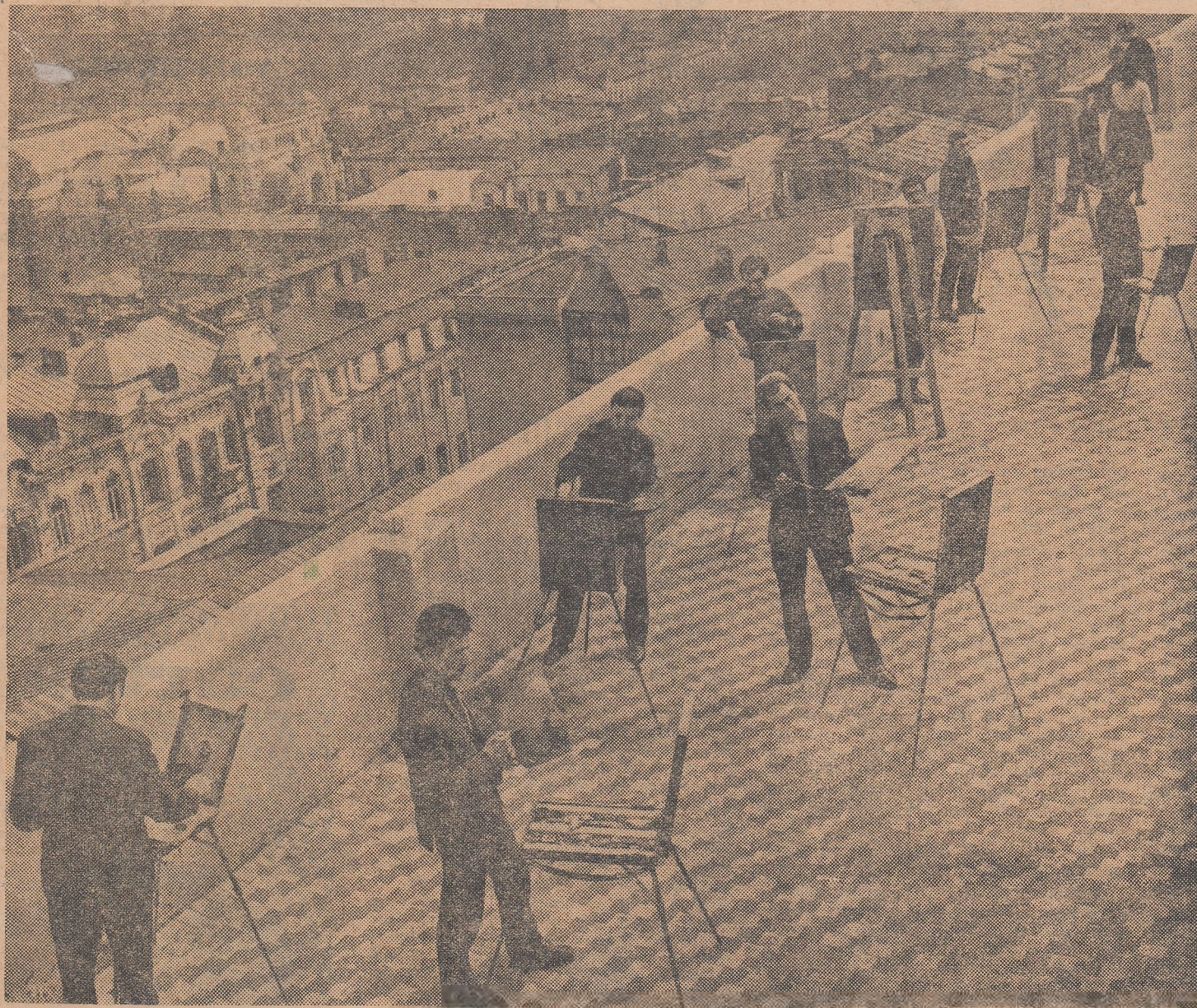
Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Recapitulare înaintea examenelor

Foto: O. Mostiukov

Foc asupra obiectivului nr. 42!

Desen după natură de la etajul 9 al Academiei de Arte din Tbilisi

Foto: K. Ivanov

PAGINA DE UMOR:

Șoferul ideal

Probleme cotidiene

Cît fac 2 x 2 ?

Statistică

fotbalistică

Anul XXIII

20

(1157)

19 mai 1967

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Liompa

Micuțul Alexandr șlefua niște scîndurele în bucătărie. Degetele îi erau pline de tăieturi și acoperite de o crustă aurie, bună de mîncat.

Bucătăria dădea în curte. Era primăvară, ușile deschise, iarba se fîra pînă în prag, iar apa vărsată pe asfalt scînteia. Un șobolan își făcuse calcușul în lada de gunoi. În bucătărie sfîrșiau, pe o lampă de gătit, cartofi prăjiți, tăiați mărunt. Lampa trăia cu un fast deosebit: urca cu flacără pînă la plafon și apoi își dădea sufletul cu o limbă de foc mică. Ouale jucau în apa clocotindă. Un locatar fierbea raci. Apuca racii vii de la mijloc, cu două degete. Racii erau de culoare verzuie, ca și apa din robinet. Din cînd în cînd, două-trei picături de apă se prelingeau de pe feava robinetului. Robinetul smiorcăia încetșor. Apoi, deasupra plafonului, conductele de apă se angajau într-o conversație pe mai multe voci și atunci penumbra își preciza, deodată, contururile. Un pahar, pe pervazul ferestrei, oglindea ultimele raze de soare ce străbăteau prin porțița grădinii. Robinetul balborosea. Soba se înconjura cu tot felul de pîrșituri și de trosnefe.

Sfîrșitul zilei era minunat. Oamenii ronțiau semințe de floarea-soarelui, cîntau, lumina galbenă a ferestrelor cădea pe trotuar, băcănia se lumina strălucitor.

Ponomariov, grav bolnav, era lungit în camera paralelă cu bucătăria. Era singur. În odaie ardea o luminare. O sticlă cu medicamente, cu rețeta prinsă de gîtul ei, se afla pe o poliță, deasupra capului bolnavului.

Cînd intra cineva să-l vadă, Ponomariov îi spunea:

— Puteți să mă felicitați, sînt pe cale de a-mi da duhul.

La venirea nopții începu să delireze. Sticla îl privea. Rețeta părea să fie o rochie cu trenă, iar sticla o ducesă în rochie de nuntă. Sticla se numea „sărbătoarea monarhului”. Bolnavul delira. Vroia să scrie un tratat. Discuta cu plapuma lui.

— Nu ți-e rușine? îi șoptea el.

Plapuma de lingă el se culca, pleca, aducea noutăți.

Bolnavul era înconjurat de puține lucruri: medicamentul, lingura, lumina, tapetul de hîrtie. Celelalte dispăruseră. Cînd își dăduse seama că e grav bolnav și că o să moară, înțelesese cît de imensă și de variată e lumea obiectelor și că acestea i se supuneau din ce în ce mai puțin. Numărul lucrurilor scădea cu fiecare zi ce trecea. Un lucru afît de obișnuit cum e un bilet de tren dispăruse și el, pentru totdeauna. Vaporizarea obiectelor începuse la periferia vieții lui, departe de el, apoi dispariția lor începuse să se facă simțită din ce în ce mai repede, spre centrul vieții lui, spre el însuși, spre inima lui: în curte, în casă, pe coridor, în cameră.

La început, dispariția lucrurilor nu-l înspăimîntase. Mai întîi se făcuse nevăzută America, apoi posibilitatea de a fi frumos sau bogat, familia (era celibatar)... Boala nu avea nici o legătură cu dispariția acestor lucruri: ele se făcuseră nevăzute pe măsură ce îmbătrînea. Dar gustase din adevărata cupă a amărăciunii de abia după ce se convinsese că pînă și lucrurile ce evoluseră constant, în aceeași cadență cu propria-i existență începuseră să dispară. Într-o singură zi îl părăsiseră: strada, biroul, poșta, caii. După care, această curioasă stare de evaporare se instalase foarte aproape de el: coridorul scăpase deja, puterii sale; apoi chiar obiectele din propria-i cameră își pierdură semnificația: pardesiul, zăvarul, pantofii. Știa că moartea, în drum spre patul lui, volatiliză lucrurile. Din cantitatea enormă și inutilă de obiecte, moartea nu-i lăsase decît câteva și încă din cele pe care, dacă ar fi avut putere, nu le-ar fi îngăduit niciodată în preajmă-i. Era vizitat și obligat să accepte privirile înspăimîntătoare ale cunoștințelor. Se văzu neputincios în fața invaziei unor lucruri ce i se păruseră totdeauna indezirabile și inutile. Dar acum ele erau de neclintit. Nu mai avea dreptul de a alege.

Micuțul Alexandr confecționa un model de aeronavă. Băieșul era mult mai complicat și mai serios decît bănuiau cei din jurul lui. Își rănea degetele, sîngera, umplea casa cu talaș, era plin de clei, cerea stăruitor mătasea de care avea nevoie pentru nava lui, plîngea, se lăsa bătut. Oamenii mari se socoteau îndreptățiti să-l bată. Cu toate acestea, băieșul se purta ca un adult; mai mult chiar, se purta așa cum se comportaseră doar cîteva mari personalități: conduita îi era subordonată intru totul științei. Modelul fusese construit după o schiță, toate calcu-

lele erau corecte, băieșul cunoștea legile aerodinamicii. La ostilitatea celor mari, ar fi putut răspunde explicîndu-le aceste legi, arătîndu-le experiențele, dar nu spunea nimic; i se părea că n-are dreptul să pară mai serios decît oamenii mari.

Alexandr era înconjurat de fel de fel de bucăți de cauciuc, de fire de sîrmă, scîndurele, mătase, o țesătură ușoară din mătase de culoarea ceaiului, de miroso de clei. Cerul strălucea. Fel de fel de insecte se plimbau pe trotuar. O cochilie de scoică se încrustase în piatră.

Un alt băieș, mai mic decît Alexandr, îmbrăcat numai cu un chilot de baie, se apropie de el. Neasfîmpărat, pune mîna pe tot ce vedea și-l împiedica să lucreze. Alexandr îl alungă. Copilul, aproape gol, ieșea și intra mereu în casă, se vinzolea pe coridor unde se afla o bicicletă. (Bicicleta era rezemată cu o pedală de perete. Pedala zgîria-se tapetul și bicicleta se sprijinea, parcă, tocmai pe această zgîrietură).

Copilul intră în camera lui Ponomariov. Capul puștiului trecea dincolo de marginea patului. Bolnavul avea timplele galbene, ca la un orb. Copilul se apropie de pat și privi cu atenție. Credea că pe lumea asta lucrurile se petrecuseră totdeauna la fel: într-o cameră, un bă-

lucrurilor se uscaseră, în timp ce abstracțiunea rămăsese și acest fapt îl chinua.

— Credeam că lumea exterioară nu există, își spunea el, credeam că văzul și auzul meu generează lumea, credeam că lumea va înceta să existe o dată cu dispariția mea. Dar văd că toate se despart de mine cît sînt încă în viață. Pentru că trăiesc încă! Dar atunci de ce încetează lucrurile să existe! Credeam că forma, greutatea și culoarea lor fîn de închipuirea mea, dar uite că ele mă părăsesc și le rămîne doar numele, ce-mi mișună prin cap, inutile fără stăpînii lor. Ce pot să fac cu numele lucrurilor?

Ponomariov se uită la copil cu o căutătură neliniștită. Puștiul se vinzolea de ici-colo. Lucrurile îi alergau în înfîmpinare și el le primea cu un suris, fără să le știe numele. Cînd plecă, o trenă sumptuoasă de lucruri se luă după el. Bolnavul îi strigă copilului:

— Ascultă-ascultă... Să știi că atunci cînd eu am să fiu mort, n-o să mai fie nimic: nici curtea, nici pomii, nici tata, nici mama. Am să iau totul cu mine.

În bucătărie intră un șobolan. Ponomariov ascultă: șobolanul se simțea ca la el acasă, se învîrtea printre farfurii, deschidea robinetul, cotrobăia prin găleata cu gunoi.

„La te uită la el, își spuse Ponomariov, parcă-i un înotător”.

Curînd, îl cuprinsese o idee obsedantă: șobolanul putea să aibă un nume propriu, necunoscut de oameni. Își propuse să imagineze acest nume. Delira. Pe măsură ce inventa, se simți cuprins de o teamă tot mai puternică. Înțelese că trebuie să înceteze, cu orice preț, să se gîndească la numele șobolanului, dar nu-și putu interzice acest lucru, deși știa

Iuri Oleșa.

Văzut de Kukrinikși (1929)

bat bărbos stătea întins pe un pat. De abia acum începea să cunoască lucrurile și de aceea nu știa încă să le diferențieze în timp.

Apoi se dezlipi de pat și începu să se învîrte prin cameră, uiindu-se la lamele parchetului, la praful de sub plită, la crăpăturile tencuielii. În jurul lui se nășteau și se înșirau tot felul de linii, iar obiectele trăiau. Deodată se ivi o rază de lumină. Copilul alergă după ea, dar chiar de la primul pas, schimbîndu-se distanța, raza dispăruse. Puștiul se uită în jur, în sus și în jos, își aruncă privirile în spatele sobei, căută, nu găsi raza de lumină și se miră foarte tare. Fiecare secundă ce trecea năștea pentru el un lucru nou. Păianjenul era uimitor și zburase numai cît încercase să-l atingă cu mîna.

Lucrurile care își luau zborul nu lăsau muribundului decît numele lor.

A fost odată un măr ce ardea printre frunze, se clătina ușurel, prindea și trăgea după el cioburile zilei și albastrul grădinii. Legea gravității îl ademenea sub copac, pe pămîntul negru, printre bulgări. Perlele furnicarului mișunau printre bulgării de pămînt. În grădină, se afla Newton. Mărul tănuia o multitudine de cauze ale unui număr și mai mare, încă, de efecte. Dar nici una din aceste cauze nu era hărăzită lui Ponomariov. Pentru el, mărul devenise o abstracțiune. Carne

prea bine că în clipa în care va găsi numele acesta, unic, lipsit de orice semnificație, va muri.

— Liompa! strigă el, cu o voce înspăimîntătoare. Casa era cufundată în somn. Ziua lua locul nopții. Micuțul Alexandr nu dormea. Ușa bucătăriei, care dădea în curte, era deschisă. Soarele se mai afla, încă, undeva, mai jos de linia orizontului.

Muribundul își făcu apariția în bucătărie, îndoit de mijloc, cu brațele îndepărtate și mîinile atîrnate. Venise să adune lucrurile.

Alexandr alerga prin curte. Aeronava zbura în fața lui. Acesta fu ultimul lucru pe care îl văzu Ponomariov.

Aeronava se ridică în înălțimi fără el.

În cursul zilei, un sicriu albastru, cu flori galbene, își făcu apariția în bucătărie. Băiatul îl privi din coridor, cu mîinile la spate. Sicriul era mare și intra greu pe ușă. Se ciocni, în drum de o etajeră, de o cratiță și juli tencuiala în cîteva locuri. De pe sobă, micuțul Alexandr dădea o mîna de ajutor, susținîndu-l pe dedesubt. Cînd, în sfîrșit, sicriul pătrunse în coridor, din care cauză se innegri pe dată, băieșul o luă la fugă înainte, clămpănind din sandale.

— Bunicule! Bunicule! strigă el, și-am adus un sicriu!

1925

Iuri Oleșa

Scriitori,
manuserise, tipografi

Contribuția tipografilor la editarea operei unui scriitor este anonimă, dar foarte prețioasă. De aceea, scriitorii și-au exprimat, întotdeauna, respectul pentru anonimia lor colaboratori, iar uneori au minuit ei înșiși cu plăcere vîngalacul tipografilor.

Scriitorul american Bret Harte, de pildă, era un zețar de prima mînă. De aceea, multe dintre schițele și nuvelele lui au fost încropite în tipografie. Scriitorul le scria de-a dreptul în... vîngalac.

Nu este însă, singurul scriitor care a trecut printr-o tipografie, îndeplinind una sau alta din profesiile acestei ramuri industriale. Poetul Valeri Briusov a fost corector, iar Serghei Esenin și-a făcut stagiul în tipografia cunoscutului editor rus I. D. Sîtin. Paustovski și Leonidze și-au mărturisit, nu o dată, interesul și pasiunea pentru tipografie.

Dar nu numai scriitorii au venit în contact și au îndrăgît meseria de tipograf. În anul 1918, a apărut la Petrograd o carte cu titlul: „Probleme și rezolvări, de Anani Șirakați, matematician armean din secolul XII”. Postfața cărții era alcătuită din aceste cîteva cuvinte: „Cartea a fost alcătuită în decembrie 1917, în tipografia Academiei de Științe din Rusia, de către mine, Iosif Orbeli; eu am cules-o și am paginat-o”.

Mai tîrziu, numele lui Iosif Orbeli, membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. și al altor academii sovietice și de peste hotare, a devenit foarte cunoscut pentru lucrările sale orientalistice, dar și în 1917, viitorul academician, tipograf-amator, era docent al universității din Petrograd.

Și pentru că n-am vrea să alcătuim un tablou exclusiv idilic al relațiilor dintre scriitori și tipografii, pe de o parte, al relațiilor dintre scriitori și tipografi, pe de altă parte, amintim doar că ele n-au fost, în toate cazurile, chiar atît de amicale... Manuserisele lui Jules Verne, de pildă, erau spaima tipografilor din pricina nenumăratelor corecturi și adăugiri, notate peste textul inițial, iar la manuserisele lui Balzac nici un tipograf nu rezista mai mult de o oră, așa încît lucrătorii le culegeau cu rîndul, fiecare preluînd asupra-și o parte din chinurile pricinuite de acest titan al romanului.

VIAȚA LITERARĂ

ÎN PREAJMA celui de al IV-lea Congres al scriitorilor sovietici, se întîlesc dezbaterile în jurul problemelor actuale ale literaturii. După „masa rotundă” de la Leningrad, în jurul căreia s-au strîns scriitorii ce investighează universul clasei muncitoare, la Moscova a avut loc recent o discuție pe tema literaturii consacrate satului.

UNIUNEA SCRITORILOR din U.R.S.S. anunță un nou concurs literar, avînd ca temă evenimentele celui de al doilea război mondial.

CONCURSUL literar pentru cărți destinate copiilor a luat sfîrșit. După consultarea celor 325 de lucrări prezentate la concurs, juriul a decernat numeroase premii. Premiul întîi a fost acordat scriitorilor: E. I. Driabkina și Z. I. Voskresenskaia.

ziție; n-au nevoie să-și aducă undițe de acasă, le pot închiria la fața locului. Dar despre celelalte atracții, cu alt prilej.

A. STARUHOV

MOSCOVA, MAI

PROCEDEE TEHNICE

Șuruburile și niturile îmbătrînesc

Folosirea sudurii pe scară atât de largă încît practic nu mai există domeniu în care să nu fi pătruns a adus Uniunii Sovietice, în ultimii șapte ani, economii de 700 milioane ruble și 7 milioane de tone de metal. Succesele sudurilor, fie ei oameni de știință sau muncitori și ingineri, au contribuit la rentabilizarea producției de mașini și utilaje grele fără crearea de capacități noi. Astfel, în construcțiile navale s-a trecut la producția în lanț, iar termenele de livrare și dare în funcțiune a furnalelor, uzinelor de aluminiu, fabricilor de ciment, conductelor de petrol și gaze, instalațiilor hidrotehnice etc. au fost scurtate. Creșterea masivă a producției în ramura construcțiilor de mașini, care a depășit cu mult cifrele înregistrate în alte ramuri industriale, poate fi atribuită în mare măsură extinderii acestui procedeu (două cincimi din toate piesele fabricate astăzi în U.R.S.S. sînt sudate) și mecanizării sale în proporție de 52—98 la sută.

Dintre procedeele mecanizate, la loc de frunte se află sudarea prin contact, sudarea prin topire și cea cu gaz de protecție. Dat fiind că în construcțiile feroviare și navale sudarea prin topire, efectuată manual sau semiautomat, pierde mereu teren, se impune tot mai mult cea cu gaz de protecție, care poate fi executată în orice încăpere și asigură o productivitate ridicată a muncii. Tocmai de aceea, noul cîncinal prevede creșterea producției la amestecurile de gaze mai ieftine: argon + oxigen și altele.

Economiștii Institutului pentru sudura electrică din Kiev sînt pe cale de a elabora metode cu care să poată calcula, planifica și produce necesarul de piese sudate, avantajele acestui mod de îmbinare nemaifiind puse la îndoială de nimeni. În comparație cu procedeul vechi care se servea de nituri și șuru-

huri, productivitatea muncii crește de două-trei ori, suprafața de lucru este folosită mai rațional (cantitatea produsă pe fiecare metru pătrat se dublează) iar instalațiile se amortizează mai repede, întrucît producția anuală pe fiecare unitate de lucru se triplează. În total, munca cheltuită pentru fabricarea pieselor metalice se reduce cu 75 la sută.

Piesele sudate s-au dovedit a fi cele mai economice și din punctul de vedere al consumului de metal, care este cu 15—35 la sută mai mic decît la cele turnate sau forjate. Evident, sudarea reclamă oțeluri mai rezistente. La Institutul din Kiev s-a calculat însă că se vor putea economisi 20 milioane ruble anual prin scăderea cantității de metal folosite, chiar dacă costul oțelurilor rezistente necesare la piesele sudate și supuse sarcinilor mari ar mai crește. În industria constructoare de mașini și în construcții sudorii vor reuși să mai economisească metal și muncă prin introducerea unor elemente rentabile: profilurile laminate și piesele forjate în matriță. Perspective frumoase au în această ordine de idei profilurile ușoare de oțel. După părerea lui B. Paton, directorul Institutului, proiectarea și instalarea trebuie să folosească aceste profiluri mai des și cu mai mult curaj.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

Aur la doi — trei metri adîncime

Localizarea unei întinse regiuni aurifere în apropierea muntelui Muruntau din Asia Centrală a fost calificată de specialiștii sovietici drept descoperirea secolului. Într-adevăr, aurul uzbek, de o puritate rară, zace literalmente sub picioare sub formă de pulbere, incrustat în blocuri de cuarț și sist, la o adîncime de numai 2—3 metri. Acesta nu este însă unicul zăcămint de acest fel, dat fiindcă în Uniunea Sovietică aproximativ 70 la sută din cantitatea totală de aur este extrasă în exploatarea deschise, cu ajutorul unor uriașe drăgi plutitoare înalte cît o clădire cu 14 etaje și capabile să spele pînă la 20.000 m³ de rocă zilnic.

Noi tezaure subterane au fost descoperite și în Extremul Orient. Numai în mina „Oktiabrski“ din regiunea Amurului au fost extrase de la începutul anului peste 120 de pepite gigantice, dintre care una cîntărește 6,140 kg. În ultimul timp, în rîndul regiunilor bogate în aur s-a aliniat și Armenia cu un enorm filon descoperit în preajma lacului Sevan și partea europeană a Uniunii Sovietice, unde geologii au localizat aur în mari cantități în roci formate în urmă cu peste trei milioane de ani.

O pepită de aproape două kilograme descoperită în exploatarea Aldan.

Cea mai bogată regiune sovietică în aur rămîne însă tot Kolima, numită și Klondyke-ul rus, care a eclipsat pînă și vestitele mine din Alaska și California. Aici pepitele de 50 grame sînt un lucru obișnuit. Totuși recordul la greutate îl dețin pepitele Uralului, unde a fost scos la lumina zilei un bloc cîntărind nu mai puțin de 36 kg! Pepitele Uralului sînt celebre în întreaga lume și prin formele lor ciudate. Vara trecută, de pildă, minerii care manevrau un hidromonitor au descoperit un „leu de aur“ care semăna perfect cu micul Willy, emblema care tocmai atunci patrona campionatul mondial de fotbal din Anglia.

Cum e și firesc, principalul rol al aurului este acela de a asigura puterea financiară a statului. El este însă folosit în diferite scopuri și în industrie sau în viața curentă și, în ultimul timp, în medicină, la fabricarea unui preparat împotriva tuberculozei denumit Crinosol.

INDUSTRIE UȘOARĂ

Nouăsprezece hectare sub un acoperiș

Printre cele 164 de obiective importante care se construiesc în momentul de față în U.R.S.S. se numără și combinatul textil din Ternopol. Acesta va fi cea mai mare întreprindere a industriei ușoare din Ucraina apuseană, cu o producție anuală de 120 milioane de metri țesături.

Vîitorul combinat va avea suprafața de producție de 19,6 hectare. Toate atelierele vor fi amplasate sub același acoperiș. Eficacitatea acestei soluții este indiscutabilă. Ea înseamnă mijloace de comunicație comune pentru toate atelierele, o strînsă legătură tehnologică între verigile producției, unificarea dispozitivelor și elementelor de construcție etc. Aceste măsuri garantează economii importante atît la construirea cît și la exploatarea combinatului. Utilajul pentru echiparea întreprinderii, sistemele de comandă, instalațiile de ventilare, izolarea fonică și iluminatul vor fi dintre cele mai moderne.

Construcția combinatului a început în 1965 și în momentul de față se desfășoară din plin. Volumul de muncă pe șantier sporește cu fiecare an. Anul trecut, de pildă, el a fost de două ori mai mare decît acum doi ani, iar anul acesta va crește și mai mult. Planul de investiții pentru 1967 a prevăzut 10 200 000 de ruble, întrucît spre sfîrșitul anului urmează să intre în funcțiune primele instalații, cu o capacitate de 60 000 de fusuri. La sfîrșitul cincinalului curent, cînd vor începe să producă toate secțiile, în cadrul combinatului vor lucra circa 12 000 de textiliști.

actualitatea

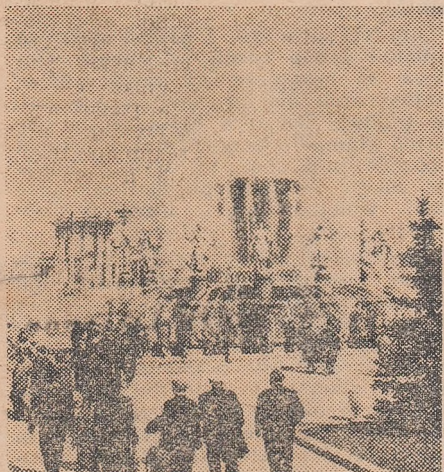
MERIDIANE SOVIETICE

100.000 de mostre

La începutul lunii, în marele complex al Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. s-au deschis primele douăzeci de pavilioane. Unul din ele, deși se numește destul de prozaic și anodin „Învățămîntul profesional și tehnic“, se bucură de un binemeritat succes. La intrare, vizitatorii sînt primiți de un robot care le spune politicos „Bună ziua“ și le întinde o carte de vizită. După care se recomandă ceremonios:

— Sînt robotul „Sibiriak-2“. Am fost construit de elevii școlii profesionale și tehnice nr. 2 din Omsk.

O dată aceste formalități îndeplinite, el trece apoi în sala de expoziții a pavilionului îndeplinind cu o precizie de...

Mulțimea vizitatorilor nu conține cît e ziua de lungă.

robot funcția de ghid competent. Intorcîndu-se către vizitatori, clipind din ochii-roșii, robotul prezintă, sigur de el, cele 500 de obiecte expuse.

Dar pentru că am ajuns la obiectele expuse în cadrul Expoziției, ni se pare că nu-i lipsit de interes să amintim că numărul lor total se ridică la fantastică cifră de 100.000. Pentru a cerceta, să spunem, numai cele trei mii de eșantioane mai importante ale industriei și transporturilor — dintre care două-treimi sînt prezentate sub formă de machete în acțiune — și socotind că am zăbovi numai un minut în fața fiecăruia din ele încă am avea nevoie de patruzeci și opt de ore! În aceste condiții, nu e de mirare că moscoviții și oaspeții din țară și de peste hotare revin de multe ori în incinta Expoziției. Iar anul acesta o vor face cu atît mai mult, cu cît se știe că pavilioanele ce mai sînt încă închise cuprind multe lucruri interesante. Dacă ele ar avea ziduri transparente, vizitatorii ar putea vedea chiar de pe acum o uriașă rachetă purtătoare înălțată de parca ar fi gata să-și ia zborul, noul tip de apartament tip cu trei camere care se construiește la Leningrad, camionul cu benă basculantă „Belaz-518“ cu o capacitate de 45 de tone etc. Cum zidurile nu sînt totuși transparente, e nevoie de puțină răbdare...

Viața expoziției pulsează pînă noaptea tîrziu. Seara, aleile sînt inundate de lumină și peluzele îmbietoare, jocurile de apă multicolore crează o ambianță de basm. Organizatorii au luat de altfel și alte măsuri ca vizitatorii să aibă suficiente motive să întîrzie în incinta Expoziției. Amatorii de pescuit își pot încerca, de pildă, dibăcia și norocul în lacurile care le stau la dispo-

CONCURSUL NOSTRU

INTREBAREA ÎNTIA :

După manifestațiile din 3—4 iulie 1917 împotriva guvernului provizoriu și repressiunile sîngeroase care au urmat, bolșevicii au intrat din nou în adîncă ilegalitate. Fotografia alăturată a figurat pe un buletin de identitate purtat de V. I. Lenin. Ce nume era înscris pe acel buletin?

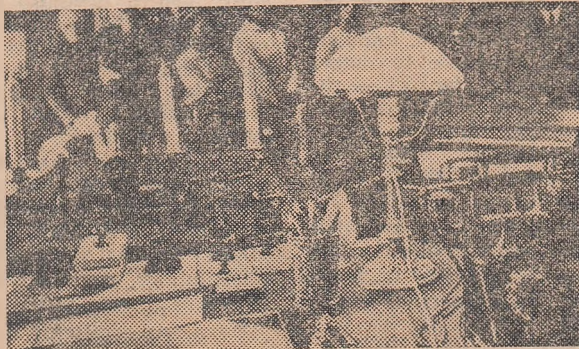
1) Ivanov, 2) Petrov, 3) Suhilin.

INTREBAREA A DOUA :

Celebra salvă de pe crucișătorul „Aurora“ a fost trasă în dimineața zilei de 25 octombrie 1917. La ce oră au deschis focul tunurile crucișătorului?

1) 8,30, 2) 10,15, 3) 9,40.

INTREBAREA A TREIA :

Unde este păstrată această masă de lucru a lui V. I. Lenin:
1) Casa-muzeu din Gorki, 2) Muzeul Revoluției din Moscova, 3) Palatul Smolnii din Leningrad.

FOC ASUPRA OBIIECTIVULUI NR. 42!

Cumplitul
început de iunie
din anul 1944

După nimicitorul dezastru de lângă Stalingrad, Kursk și Orel, nemaiputând declanșa operații ofensive pe frontul de război, Wehrmachtul a pus la punct un „plan de răzbunare” în vederea realizării unei coteluri în desfășurarea războiului, întemeiat pe o „armă miraculoasă”. Și, la 8 noiembrie 1943, Hitler a declarat că ceasul războiului se apropia. „Dacă în momentul de față nu putem ajunge până în America, în imediata noastră apropiere se află, slavă domnului, o țară care nu ne va scăpa!”

Ceva mai târziu, la 5 ianuarie 1944, întors de la cartierul general al lui Hitler, Goebbels s-a grăbit, la rându-i, să ridice starea de spirit a armatei prin declarația: „Führerul și cu mine, aplecați asupra unei hărți la scară mare a Londrei, am însemnat patratele cu obiectivele cele mai importante. La Londra, locuiesc pe o suprafață mică de două ori mai mulți oameni decât la Berlin. Știu ce înseamnă asta... Au trecut trei ani și jumătate de când la Londra n-a mai fost alarmă aeriană. Imaginați-vă ce surpriză cumplită vor avea...”

Ce voiau acești fanatici ai distrugerii? Răspunsul poate fi unul singur: exterminarea în masă a populației civile din alte țări. De aceea se grăbeau. La 15 iunie 1944, colonelul Wachtel aștepta nerăbdător ordinul cunoscut sub numele de cod: „Ursul alb”. Imediat după primirea lui, a transmis dispoziția urgentă: „Foc asupra obiectivului nr. 42”. Până la amiaza zilei de 16 iunie au fost lansate 244 de rachete.

La 18 iunie regimentul lui Wachtel a lansat cel de al 500-lea avion-proiectil. Sud-estul Angliei devenise teatrul unor operații militare necunoscute până atunci. Din nordul Franței zburau spre țarmul englez sute de „V-1” și numărul „lansărilor de bombe” a crescut mereu, pentru ca în prima săptămână a lui iulie asupra insulelor britanice să se abată 820 de avioane-proiectil. Numărul victimelor creștea cu fiecare zi ce trecea.

Eșecul operației „Nicovala”

Această denumire misterioasă era strâns legată de parafa „Strict secret” și de niște pregătiri extrem de minuțioase. Dar la 12 august 1944, operația a început.

...La ora 17 și 52 de minute, de pe aerodromul Winfarthing — Fursfield din comitatul Norfolk a decolat un bombardier greu de tip „Liberator”, cu nr. 32271 și cu însemne americane pe fuselaj. Încărcătura și echipajul avionului erau la fel de neobișnuite ca și misiunea lui. În loc de încărcătura maximă de bombe de 4 tone, „Liberatorul” avea la bord 380 de lăzi cu exploziv cântărind peste 10 tone. În locul unui echipaj alcătuit din 10—12 inși, în avion se aflau numai doi locotenenți: pilotul Joseph Kennedy, de 29 de ani, fratele mai mare al viitorului președinte al Statelor Unite, și pilotul secund Wilford Willy, de 35 de ani.

Imediat după bombardier și-au luat zborul în aceeași direcție două avioane de dirijare de tip „Venture”, un avion pentru luat fotografiile aeriene de tip „Mosquito”, un altul de tip B-17 și un grup de avioane de vânătoare. Ținta secretă „armă a războiului”, rampele de lansare a rachetelor cu care germanii bombardau de câteva săptămâni Londra.

Planul operației fusese minuțios pus la punct: Kennedy și Willy trebuiau să-și părăsească „mașina infernală” deasupra comitatului Kent, înainte ca armada să ajungă la Dover — restul misiunii urmând a fi executat de avioanele de dirijare „Venture”. În felul acesta, printr-o singură lovitură se urmărea distrugerea armii secrete a germanilor.

La 18 și 20 de minute, postul de comandă a interceptat mesajul în cod: Totul decurge normal. La orizont punctul Beccles. Dar, în aceeași clipă, „Li-

beratorul” s-a aprins ca un fulger. Două explozii, la interval de o secundă una de cealaltă, l-au prefăcut în țandări.

Care putea fi cauza? Sabotaj? O întâmplare nefericită? O greșeală a unui membru al echipajului sau o eroare de calcul? Adevăratul motiv al tragediei a rămas secret... După cum secretă a continuat să fie și „arma războiului”.

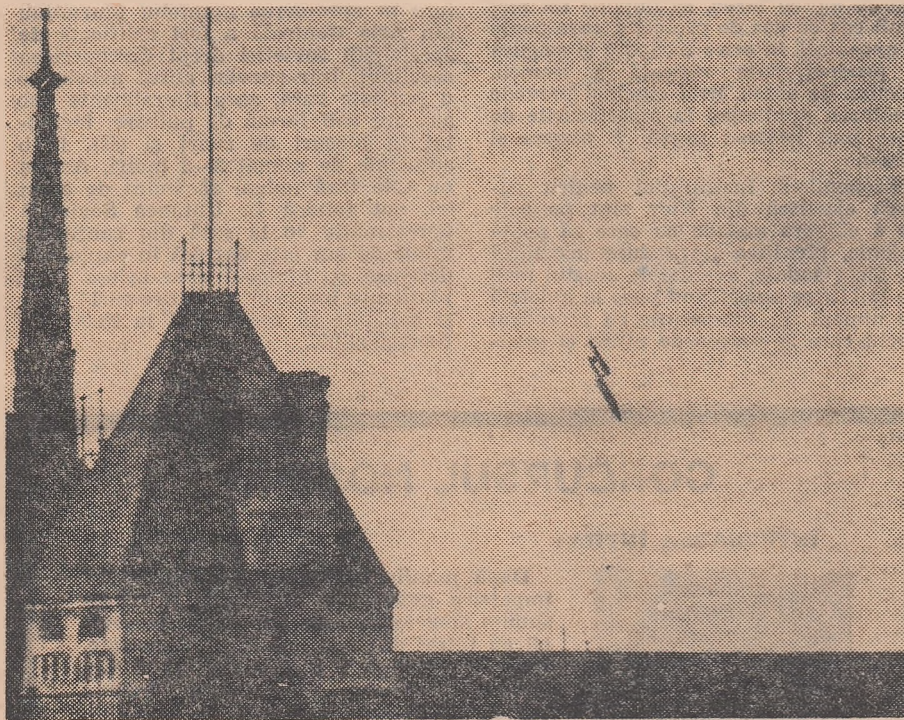
Escadrelle de aviație ale aliaților continuau să bombardeze rampele de lansare din nordul Franței, cu pierderi mari și succese neînsemnate: 450 de avioane doborâte și 2900 de piloți dispăruți — acesta a fost bilanțul operațiilor, după care germanii au bombardat ca și până atunci capitala Angliei.

Deschiderea celui de-al doilea front a însemnat o ușurare pentru insulele britanice. Ultimul avion-proiectil lansat de pe teritoriul francez a căzut asupra Angliei la 1 septembrie. În aceeași zi, organele apărării antiaeriene

cu Germania. Se mai legăna încă în iluzia că va putea strânge forțe ca să distrugă Armata Sovietică.

De aceea, producția de rachete a fost organizată într-un loc nou, într-o uzină subterană de lângă Nordhausen. La o adâncime de 70 de metri, în munții Konstein au fost tăiate două tuneluri cu o lungime de doi kilometri, legate între ele prin 46 de galerii transversale. Mii de deținuți aduși din diverse lagăre de concentrare trebuiau să lucreze la fabricarea „V”-urilor.

Condițiile înfiorătoare în care lucrau deținuții din lagărul „Dora” par desprinse dintr-un coșmar. Chiar ororile de la Buchenwald pălesc în fața suferințelor prin care au trecut internații din munții Konstein. Într-o jumătate de an, în înăbușitoarele și umede galerii au murit 50.000 de oameni. Săptăminal, iar uneori chiar de câteva ori pe săptămână, în subteran soseau trenuri cu „forță vie” — 700—800 de inși

De pe acoperișul unei clădiri din Londra, un fotograf cu mult singe rece a reușit să surprindă racheta care, după câteva secunde, a distrus clădirea ziarului „Daily Herald” și mai multe case de locuit.

din Marea Britanie au încetat să mai ia măsuri de precauție. Dar curînd s-a văzut că se pripiseră. Căci la 8 septembrie, trupele germane dislocate în vestul Olandei au lansat prima din cele o mie de rachete „V-2”, proiectate să fie aruncate asupra teritoriului britanic. Londra a intrat în panică. Zilnic erau avariate sau dărîmate sute de clădiri, mureau sute de oameni, o șesime din uzinele și fabricile capitalei, de importanță hotărîtoare pentru război, a încetat să mai funcționeze.

Ceva mai înainte, o baterie amplasată la Euskirchen primise ordin să deschidă „focul” asupra Parisului, împotriva căruia fuseseră orientate 19 rachete. Dar eșecul primelor lansări — rachetele au explodat pe rampa de lansare — a determinat amînarea operației. Mai târziu generalul Eisenhower a declarat că „Dacă germanii ar fi izbutit să pună la punct acest nou tip de armă și să o folosească cu șase luni mai devreme, debarcarea aliaților pe continentul european ar fi fost un lucru extrem de dificil, dacă nu chiar imposibil...”

Bombardamentele aliaților nu izbutiseră să rezolve problema luptei împotriva „armii războiului”. Hitler continua să mizeze pe rachetele lui von Braun, socotind că acțiuni teroriste de mari proporții îi vor obliga pe englezi și americani să încheie o pace separată

care abia puteau înlocui decesele dintr-o săptămână. Cu aceleași vagoane erau apoi transportate la Buchenwald cadavrele deținuților mutilați în urma torturilor, împușcați, răpuși de foame, de munca extenuantă și de boli.

Duelul curajului

„Dora”... Despărțit de restul lumii prin beton, sîrmă ghimpată, S.S-iști înarmați cu mitraliere, reflectoare și cîini, lagărul devenise un imperiu al sadismului. În lagăr erau circa cinci mii de deținuți sovietici. Nici unul dintre ei nu spera să mai poată scăpa. Dar nici unul nu voia să uite că pe lume exista cuvîntul „viață”. A trăi însemna a lupta.

Prima acțiune organizată a fost sabotajul, refuzul de a lucra, boicotul în masă. Dar ea n-a avut succes. Cutezătorii erau maltratați și uciși pe loc. „Dora” se afla sub controlul direct al lui Himmler, care primea zilnic rapoarte despre situația de acolo.

De aceea comitetul Rezistenței căuta mereu alte forme de luptă. Într-o zi din februarie 1944 a avut loc o adunare conspirativă la care s-a dezbătut problema sabotajului tehnic calificat, a repartizării forțelor, a agitației susținute. Și activitatea a început.

În timpul experimentărilor hidraulice,

ce, o forță necunoscută turtea rezervoarele cu combustibil lichid ale rachetelor. Cel mai mare procent de rebuturi apărea într-o porțiune de sudură din carcasa rachetei. Iar acolo unde se montau dispozitivele de telecomandă și radioaparatura, au început să apară niște defecte ascunse, pe care nici chiar severul control al S.S.-ului și specialiștilor nu le putea descoperi. În punctele vulnerabile ale rachetelor, sub carcasa, se găseau permanent obiecte metalice străine „uitate” în timpul asamblării. Din atelierele uzinei dispăreau mereu piese și materiale de primă urgență. „Neîndeminatecii” ruși defectau rachetele în timpul încărcării pe platforme și al transportării din tunelul principal, scoateau din funcțiune mașini cu orice prilej favorabil...

Wehrmachtul trimitea mereu reclamații împotriva rachetelor. Un document din vremea aceea spunea: „...de la comandamentul Wehrmachtului sosesc la direcția generală a uzinei proteste vehemente dat fiind că un mare număr de proiectile „V” s-au dovedit inutilizabile”. Ulterior, s-a stabilit că fiecare a doua rachetă, fie că refuza să-și ia zborul, fie că devia de la direcția stabilită.

...10 februarie 1945. Sinistrul lagăr era învăluit într-o beznă de smoală. Undeva, în apropiere, explodau bombe. Reflectoarele din turnurile ascuțite care se înălțau deasupra îngrăditurilor de sîrmă ghimpată fuseseră stinse. Numai becurile de semnalizare de lângă liniile de înaltă tensiune care bizăiau cu niște ochi violeți-roșcați, amintind de moarte...

Din însărcinarea comitetului Rezistenței, șase deținuți sovietici trebuiau să evadeze. Doi câte doi au început să se tîrască pe o scîndură așezată sub firele de înaltă tensiune care bizăiau continuu. Mai întîi a trecut o pereche, apoi a doua și în cele din urmă s-a mistuit în noapte și a treia. În lagăr era liniște. Sentinelele se retrăseseră în bunchere, iar deținuții fuseseră alungați în galeriile cele mai depărtate.

Ordinul mișcării conspirative era ca evadații să ia legătura cu trupele ce înaintau și să comunice coordonatele „Dorei”. Riscul era imens. Evadările anterioare se soldaseră cu eșecuri. „Noi, cei șase, a arătat unul dintre evadati, riscam mai mult. Comitetul internațional ne încredinșase misiunea de a ne strecura pînă la linia frontului și a dezvălui adevărul despre muntele Konstein, în măruntaiele căruia oamenii mureau cu miile și se fabrica o armă pentru exterminarea a altor zeci de mij...”

Comitetul hotărîse să atragă focul asupra sa ca să salveze mii și mii de locuitori din orașele Europei de „V”-urile fasciste.

S-ar putea povesti multe despre felul cum au acționat cei șase viteji spre a îndeplini misiunea primită, cum și-au ars cu nitrat de argint mințile spre a scoate din piele stigmatele lagărului; cum, pierzîndu-și puterile, s-au tîrît aproape goi pe zăpadă, presărînd pe urme ardei roșu; cum s-au adăpostit în pădurici, au ocolit șoselele, și-au potolit foamea cu scoarță de copac...

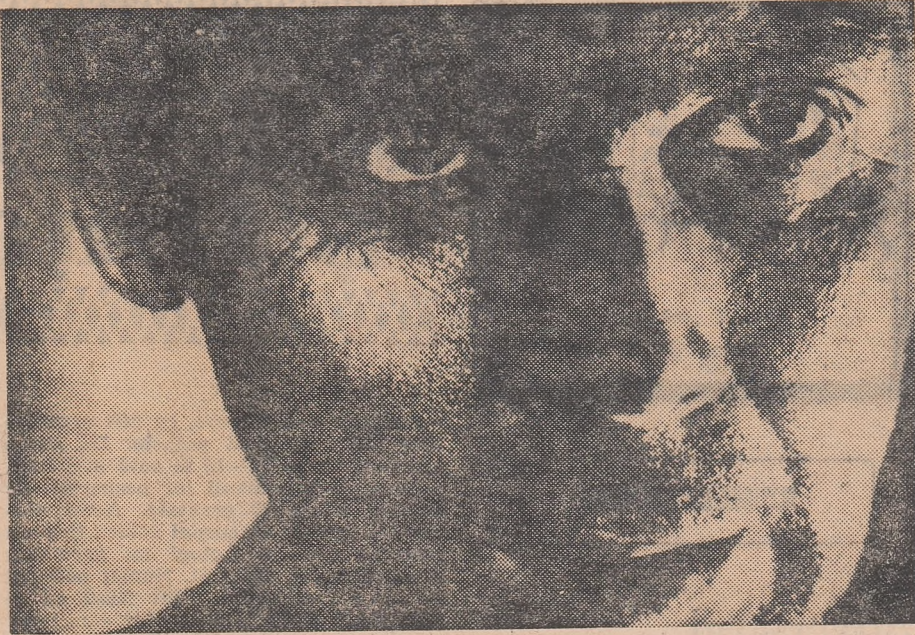
Numai unul singur, pe nume Goluzov, a izbutit să ajungă în condiții relativ bune la o unitate de aviație americană și să ia legătura cu șeful ei de stat major. Patriotul sovietic a transmis cu acest prilej cererea Comitetului internațional și coordonatele „Dorei” stăruind ca lagărul subteran al morții să fie bombardat. Dar... pe harta munților Harz, pe care o avea ofițerul american, locul în care se afla uzina subterană nu era însemnat spre a fi bombardat. A numite interese cereau menajarea specialiștilor germani aflați la „Dora”, pentru folosirea lor postbelică.

Dar lupta dusă de deținuții de la „Dora” a rămas o pagină dintre cele mai eroice ale războiului antihitlerist.

M. Rebrov

Un nume nou: Vladimir Zamanski

O fotografie mică în colțul unui act. Din pătratul de carton ne privesc doi ochi reci, a căror expresie severă este completată de buzele strânse și de bărbia tăiată în linii dure. Așa apare pe ecran, în prima secvență a filmului „Omul fără pașaport”, spionul Riabici. Interpretul lui, actorul Vladimir Za-

Vladimir Zamanski într-o scenă din „Omul fără pașaport”.

manski, evită efectele și soluțiile gata găsite pentru astfel de roluri. El nu joacă o indelețnicire, o mască cunoscută, ci un om cu un destin greu pe umeri, un destin care l-a frânt și de care nu poate fugi. Riabici nu are convingeri, ci doar o încăpăținată, o înverșunată indiferență. Trupul lui puternic, mușchulos și antrenat execută mecanic toate misiunile. Și la prima vedere această cumplită viață dublă îi reușește de minune. El nu-și îngăduie nici o elipă de răgaz, nici atunci când rămâne singur, nici atunci când e numai cu Olea, femeia pentru care nutrește un sentiment cald. O bună parte din film Riabici își poartă perfect liniștea aparentă, puterea de concentrare, de stăpânire. Și numai în culele mărunte din jurul ochilor, în linia dură a gurii i se deslușește încordarea inumană, care explodează spre sfârșit.

Riabici este cel mai recent și cel mai important rol al actorului Vladimir Zamanski, nume nou pentru spectatori noștri, deși debutul lui datează de câțiva ani. Dar în filmele de până acum a avut apariții episodice.

Zamanski, absolvent al școlii de teatru a M.H.A.T.-ului, și-a început cariera pe scenă în 1958. La teatrul „Sovremennik”, unde a fost angajat, a interpretat multe roluri, arătând o înclinație deosebită pentru personajele cu caractere integre, bine determinate. Oamenii lui buni erau totodată și interesați, bogați sufletește, fiindcă actorul îi ferea cu grijă de primejdia schematismului. Dar exista și primejdia repetării și când a avut conștiința ei, actorul a părăsit teatrul, alegând cinematograful. Numai că nici aici n-a scăpat de tipul de personaje creat pe scenă. În debutul-i cinematografic, filmul „Cîntec de leagăn” al regizorului Mihail Kalik, el a interpretat tot un astfel de personaj — ofițerul demobilizat care caută

copiii dispăruți în timpul bombardamentelor. Și în „Casa de la răscruce” al lui Rostoțki, la fel: comandantul plutonului care apără mica clădire de la încrucișarea de drumuri ale războiului. În „Trei zile după nemurire”, căpitanul Gaevoi este tot curajos, stăpînit, plin de farmec.

Filmul „Colaboratorul Ceka” i-a dat prilejul să arate altă față a talentului său, prin banditul Smaghin. Dar a fost un rol episodic și actorul nu și-a putut desfășura forțele. Apoi Zamanski s-a întors la teatrul „Sovremennik” pentru a juca într-un... film: căci întreg colectivul acestui teatru a turnat

în filmul „Se construiește un pod”. Rolul complex al organizatorului de partid al șantierului a spart gheața.

„Omul fără pașaport” a fost etapa următoare, care a dezvăluit calități noi, absolut necunoscute ale actorului.

Vladimir Zamanski este acum foarte solicitat de regizori. În momentul de față el interpretează rolurile principale în „O zi nereușită” și „Primii ruși”.

Îmi amintesc tot, Richard!

Sub titlul „Patrie, iartă-ne!”, letonul Viktor Lorenz, pe atunci student la Institutul unional de cinematografie din Moscova, a scris acum câțiva ani un scenariu aspru și amar despre o pagină tragică din istoria poporului său. Scenariul a fost preluat de regizorul R. Kalnyņš, care a respectat fidel tonul bărbătesc și deschis al evocării, făcând un film primit cu mult interes de critică și de public.

În Letonia ocupată de hitleriști, a fost creată o așa numită legiune letonă care a intrat în componența trupelor SS. Din rîndurile ei făceau parte și voluntari — în special naționaliști burghezi —, dar și oameni înșelați, mobilizați cu forța.

În această ultimă categorie intră cei trei eroi principali ai filmului, Ianis, Siegi și Richard. Pentru ei încep zile grele. SS-iștii îi duc efectiv la pieire pe letoni în mlaștinile din Volhov, silindu-i să le acopere fuga din fața trupelor sovietice care inaintau. Aceste zile devin o răscruce în destinul celor trei prieteni. Cel dintîi își recunoaște trădarea Siegi. El hotărăște să treacă linia frontului, să se alăture compatrioților săi care luptau în regimentele letone de pușcași, acoperindu-se de glorie în rîndurile Armatei Sovietice. Dar este ucis. Ianis străbate un drum greu de umilințe și de trezire a conștiinței. Lepădînd uniforma rușinoasă de SS-ist, cu un gest care simbolizează ruperea hotărîită de trecut, el rămîne în Riga părăsită de hitleriști și, alături de poporul său în sfîrșit liber, începe să construiască o viață nouă în sensul cel mai propriu: devine arhitect.

Dar ce se întîmplă cu Richard? După ce o vreme l-au lăsat în umbră, autorii filmului îndreaptă iar reflectoarele asupra lui. Richard — bărbat frumos, distins, cu tîmplele încărunțite — revine în Riga de azi pe care a părăsit-o cu mulți ani în urmă. El își întîlnește vechii prieteni — pe Ianis, pe fosta lui logodnică Antra, își amintesc de bucurii și amărăciuni, de perioada tragică a războiului. Și nimeni nu bănuiește că acest om, care a revenit în patrie după mulți ani de absență, care pare sincer emoționat de revederea locurilor natale, ar putea ascunde alte sentimente, alte intenții. Richard este de fapt spion și s-a reintors în Letonia cu mi-

siunea de a face spionaj. Acesta este finalul-surpriză al filmului, care pe platon a căpătat alt titlu: „Îmi amintesc tot, Richard”.

Pentru rolul lui Richard, regizorul Kalnyņš l-a ales pe actorul Eduard Pavuls, binecunoscut publicului nostru din filmele „Fiul pescarului”, „Frunze roșii”, „Căpitanul Zero” și altele. Pentru prima oară în cariera lui cinematografică, Pavuls are de a face cu un personaj negativ.

forma corespunzătoare pentru exprimarea ideilor autorului. În căutările lor, tinerii graficieni merg pe căi diferite. Unii își concentrează atenția asupra portretelor eroilor, alții dezvăluie caracterile în situații dramatice culminante, în sfîrșit alții redau atmosfera evenimentelor prin intermediul peisajului.

PROFIL

O față ciudată

Arta sovietică a adoptat în rîndurile ei un nume nou: Elena Kamburova, despre care se spune că este o față ciudată. De ce? Pentru că a făcut, într-adevăr, lucruri cam ieșite din comun și-a părăsit casa părintească, institutul unde era o studentă eminentă și a

GRAFICA DE CARTE

Personalități și stiluri

În numărul 3/1967 al revistei „Iskusstvo”, N. Faminskaia a publicat un articol bine documentat despre grafica românească de carte, din care reproducem un fragment.

Să răsfoim câteva volume ilustrate, apărute în ultimul timp în Republica Socialistă România.

Ce peisaj divers ne oferă, atît prin conținutul cit și prin prezentarea lor grafică! Sint povești de Ion Creangă, cu ilustrații de Roni Noel, poeme de Eminescu, ilustrate de Jules Perahim și Ligia Macovei, opere de Chaucer și Rabelais, cu desene de Val Munteanu și Eugen Taru.

Ilustrația de carte (ca, de altfel, și multe alte genuri ale graficii cum sint stampa, caricatura, afișul), a căpătat un nou impuls calitativ după instaurarea puterii populare în România și de aceea este încă relativ tină: a implinit ceva mai mult de douăzeci de ani.

Lucrînd la interpretarea grafică a textului, unii artiști preferă liniile grotesti, alții lirismul cald; unii sint înclinați spre caricatură în tratarea personajelor literare, alții spre stilizare. Fiecare are mijloacele lui individuale de expresie, cercul lui de interese și teme.

După proclamarea republicii, graficienii din generațiile vîrstnică și medie au lucrat cu mult elan, cot la cot. Reprezentanți străluciți ai generației medii sint Jules Perahim — autorul ilustrațiilor larg cunoscute la cartea lui John Reed: „Zece zile care au zguduit lumea” și al unei serii de litografii uimitoare prin profunzimea cu care pătrund textul gorkian al romanului „Viața lui Klim Samghin”, precum și Marcela Cordescu, populară ilustratoare de cărți pentru copii.

Această enumerare continuă cu numele Floricăi Cordescu, ale cărei ilustrații la poemul lui Jebeleanu „Surisul Hiroșimei” au sunat ca un pasionat protest împotriva războiului; cu numele lui Eugen Taru, satiric de talent, care i-a ilustrat pe Gogol, Molière, Rabelais; cu Roni Noel, al cărui domeniu de predilecție este basmul, dar care e înzestrat și cu un puternic simț al actualității; sau cu Anastasie Demian care în lucrările lui face apel la tradițiile artei populare.

Toți acești maeștri au contribuit la educarea unei noi generații de graficieni, al căror talent s-a format în anii puterii populare. Expozițiile republicane anuale dau ocazia publicului să ia cunoștință cu regularitate de cele mai bune lucrări ale tinerilor graficieni. În pleiada artiștilor din generația mezină se remarcă activii Val Munteanu, Mihai Vulcănescu, Nicolae Săftoiu, Getta Brătescu, Eugen Mihăescu, Vlad Crivăț, Iacob Lazăr, Marius Cilevici și alții.

Cu o sensibilitate proprie unor artiști autentici, ei se străduiesc să pătrundă esența operei literare, să găsească

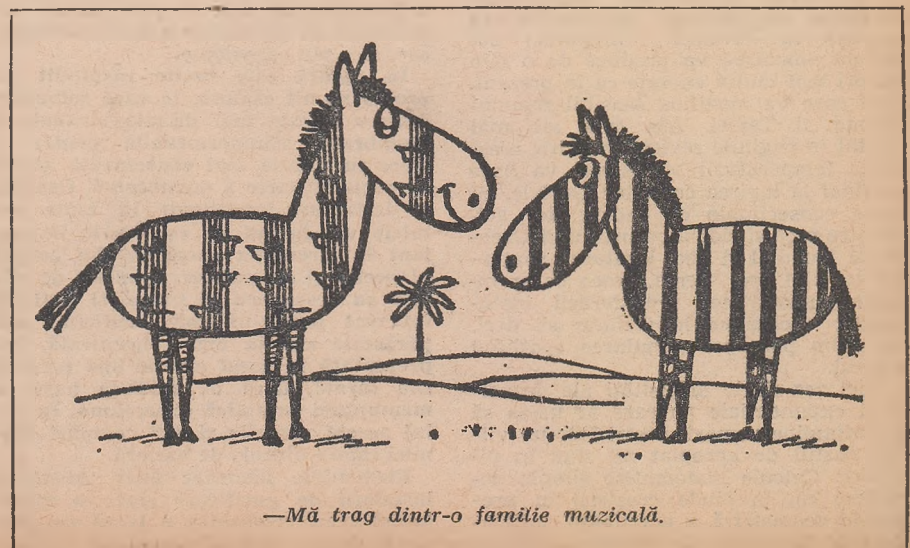
venit la Moscova, fără să cunoască pe nimeni în acest oraș enorm, fiindcă vroia să devină actriță.

— Să devii actriță? Dumneata? Cu statura și fizicul dumitale, cu aceste maniere stingace? — cam așa i s-a răspuns la una din școlile de teatru unde și-a încercat norocul.

În ciuda eșecului, Elena Kamburova a revenit peste un an. N-a disperat nici cînd a fost respinsă a doua oară. S-a angajat pe un șantier, a intrat într-un cerc de artiști amatori și a învățat, a învățat... Într-o zi și-a luat inima în dinți și s-a adresat idolului ei, marea actriță de teatru Tețilia Mansurova, căreia i-a citit... monologul lui Hamlet. Tețicana scundă și timidă n-a fost caraghioasă proferînd îndoielile chinuitoare ale celebrului prinț danez. Tețilia Mansurova a fost cucerită de vocea ei și i-a cerut să cînte.

Pe scurt, îmbinînd talentul dramatic cu vocea, Elena Kamburova a devenit cîntăreață — mai exact artistă cîntăreață. Profesia ei de credință este următoarea: „Actorul trebuie să convingă, să tragă publicul după el. El trebuie să fie orator, conducător”. De aceea Elena Kamburova cîntă cîntece inteligente, cetățenești. Arta ei este cîntită. Ea nu cîntă niciodată ceea ce nu simte, ceea ce nu o preocupă.

arta

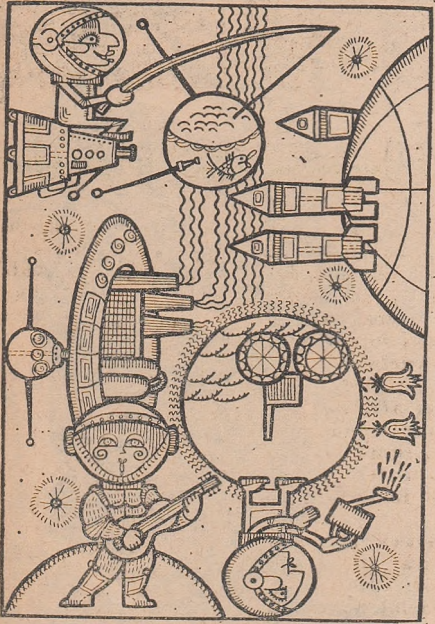
—Mă trag dintr-o familie muzicală.

DEMOGRAFIE

Spre o civilizație cosmică?

S-a scurs mai bine de jumătate de secol de când Țiolkovski a rostit celebrele-i cuvinte: „Omenirea nu va rămâne veșnic pe Pământ”. Cum trebuie, însă, interpretată această frază? Înțelegând că oamenii vor depăși limitele atmosferei, că după primele zboruri cosmice vor păși pe Lună și că, într-o bună zi, vor debarca pe celelalte planete ale sistemului solar sau pe alte corpuri cerești? Este o întrebare la care încearcă să răspundă și savanții sovietici.

De-a lungul timpului, arată oamenii de știință, populația Terrei n-a încetat să crească. Demografia afirmă că în urmă cu 7 000 de ani î.e.n., populația planetei noastre nu depășea 20 de milioane de suflete, pentru ca la începutul actualului secol să numere 1,6 miliarde, iar în 1966 — 3,3 miliarde de oameni. Stu-

diind dinamica creșterii demografice, nu e greu să vedem că sporirea numărului pământienilor nu este proporțională cu timpul, ci incomparabil mai rapidă. Astfel, dacă pînă la începutul erei noastre populația se dubla la fiecare 1000 de ani, după 1850 ea a început să se dubleze la fiecare 100 de ani pentru ea, într-un viitor nu prea depărtat să fie suficienți 20—30 de ani și, mai târziu, doar cîteva ani! În mod firesc se ridică întrebarea: nu cumva este amenințată omenirea de o explozie demografică, care s-o împingă la o migrație spre alte planete?

Considerînd problema, unii oameni de știință au emis părerea că în cadrul evoluției demografice ar putea interveni și un alt aspect, anume o încetinire a ritmului de creștere, o stabilizare a populației, Pământul continuînd să rămână unicul sălaș al omenirii. Un examen mai atent al problemei arată, însă, că această perspectivă nu e realistă, deoarece legea creșterii exponențiale, așa-numita lege a progresului normal, acționează nu numai asupra populației ci și asupra altor valori, îndeosebi asupra dezvoltării tehnologice a civilizației noastre, ceea ce vrea să însemne că progresul științific și tehnic poate constitui un factor important de transformare a omenirii într-o civilizație cosmică. În cursul ultimelor două secole, de pildă, cantitatea de energie produsă în fiecare secundă de diversele instalații tehnice de pe glob s-a dublat la fiecare 20 de ani, ridicîndu-se astăzi la valoarea de 4×10^{19} ergi. Dacă lucrurile vor continua să meargă așa — observă savanții — în numai 200 de ani omenirea va produce de o mie de ori mai multă energie ca în prezent, fapt care va modifica sensibil regimul termic al Terrei. Așa cum am mai arătat în paginile revistei noastre, creșterea temperaturii atmosferei va duce în final la topirea calotelor glaciale, cu toate consecințele ce decurg de aci, printre care și ridicarea nivelului Oceanului mondial și deci limitarea spațiului locuibil pe Terra, ceea ce ar însemna necesitatea transferării instalațiilor energetice în Cosmos și, deci, un prim pas spre popularea spațiului sideral.

Nici așa-zisele dificultăți ale dezvoltării exponențiale pe care ar urma să le întâmpine urmașii noștri într-un viitor destul de apropiat nu stau în picioare. Calcule matematice simple dovedesc că, în ciuda creșterii în progresie geometrică a populației, mijloacele de existență ale omenirii cresc și ele neconținut. Echipamentul energetic,

baza bunei stări materiale a omenirii, se dezvoltă și el în progresie geometrică, în viitor exponențial creșterii de producție a energiei urmînd să fie superior exponențului creșterii populației. Cu alte cuvinte, raportul dintre acești exponenți va asigura o creștere continuă a bunei stări materiale a fiecărui membru al societății, o ascensiune a omenirii spre posibilități nelimitate. Dar într-un viitor mai îndepărtat? Va putea planeta noastră să asigure în continuare necesitățile civilizației terestre în plin avînt? Cum e și firesc, în virtutea evoluției — ideea stabilității nu concordă de loc cu natura care aspiră spre progres — Pământul va începe să devină neîncăpător iar materiile sale prime insuficiente, așa că omenirea va trebui să-și transfere o parte din populație în Cosmos, să creeze o civilizație cosmică.

În „Proiect pentru un viitor apropiat”, Țiolkovski a prevăzut 15 puncte de reper cu privire la perspectivele omenirii. Omitînd primele 9 puncte pe care știința și tehnica ultimelor decenii le-au și realizat, să ne referim la următoarele. „...În jurul Terrei vor fi organizate vaste aglomerări umane; energia solară va fi larg folosită nu numai în interese pămîntene, ci și pentru deplasări în Cosmos; în centura asteroizilor și pe alte corpuri cerești mici din Sistemul solar vor fi întemeiate colonii; industria se va dezvolta și numărul coloniilor va crește; va fi atinsă perfecțiunea individului și societății (socialiste); populația Sistemului solar va fi de 100 de mii de milioane ori superioară celei actuale. Va fi limita în care omenirea va trebui inevitabil să migreze în întreaga Cale Lactee”.

E oare realizabil acest plan? Am mai arătat că, actualmente, omenirea cheltuiește în fiecare secundă o energie egală cu 4×10^{19} ergi, în cursul ultimilor cincizeci de ani creșterea anuală a consumului de energie fiind de 3—4 la sută. Să admitem, însă, că în viitor creșterea aceasta va cobori la 1 la sută. E suficient chiar și un calcul simplu pentru a demonstra că în 3200 de ani omenirea va consuma în fiecare secundă și, deci va și produce, o cantitate de energie egală cu cea a Soarelui (4×10^{33} ergi), iar în 5800 de ani una egală cu cea a celor 150 de miliarde de stele ale galaxiei noastre. Evident, o asemenea producție de energie nu este posibilă în limitele Terrei. În consecință, omul va trebui să migreze în Cosmos. Deocamdată e greu de spus cum se va realiza cucerirea Sistemului solar. Un lucru este, însă, sigur: cei care au început să creeze posibilitățile unui progres pe care nimic să nu-l poată limita sînt oamenii de astăzi, — începuturile lui le trăiește chiar generația noastră — așa încît ce ar putea împiedica în viitor omenirea să populeze, desigur cu timpul, întreaga Cale Lactee?

HIDROLOGIE

Osmoza, izvor de apă proaspătă

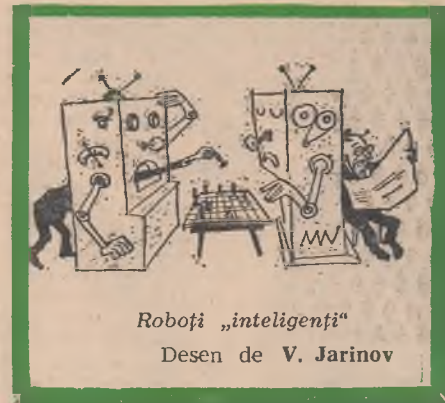
Exploratorii care-și croiesc drum prin ținuturi mlăștinoase sau naufragiații izolați pe mare vor putea să-și facă rost de o canistră cu apă de băut în numai o jumătate de oră, datorită unui nou procedeu de purificare a apei reziduale, oceanice sau nămolose.

În natură este foarte răspîndit un proces numit osmoză, în care solvenții dintr-o soluție mai diluată străbate o membrană semipermeabilă pentru a trece în soluția mai concentrată aflată de cealaltă parte a membranei. Osmoza se desfășoară încontinuu în toate celelele viei, jucînd un rol foarte important în circulația sucurilor din corpul plantelor și animalelor. Oamenii de știință au descoperit că sensul ei poate fi inversat printr-un mic artificiu: apa părăsește soluția mai concentrată, reprezentată în acest caz de apa poluată sau sărată, dacă de cealaltă parte a membranei se aplică o presiune. În felul acesta sărurile și alți compuși chimici rămîn dincolo de barieră.

Elementele necesare unei asemenea instalații de purificare sînt: o membrană semipermeabilă, o țevă de presiune și o pompă. Cea mai importantă fiind membrana, după diverse încercări

s-a ales ca material acetatul de celuloză, asemănător plasticului folosit la ambalarea produselor alimentare. Cu un agregat portativ, s-au obținut experimental 5 000 de litri de apă proaspătă pe zi.

Comparată cu metodele curente de desalinizare a apei, osmoza inversă reclamă un utilaj mai simplu, are loc la temperatura camerei și necesită cantități relativ mici de energie, care poate fi produsă manual, cu ajutorul electricității, gazelor naturale sau aburului. De aceea se continuă cercetările și experiențele în vederea aplicării ei pe scară largă.

Roboți „inteligenți”

Desen de V. Jarinov

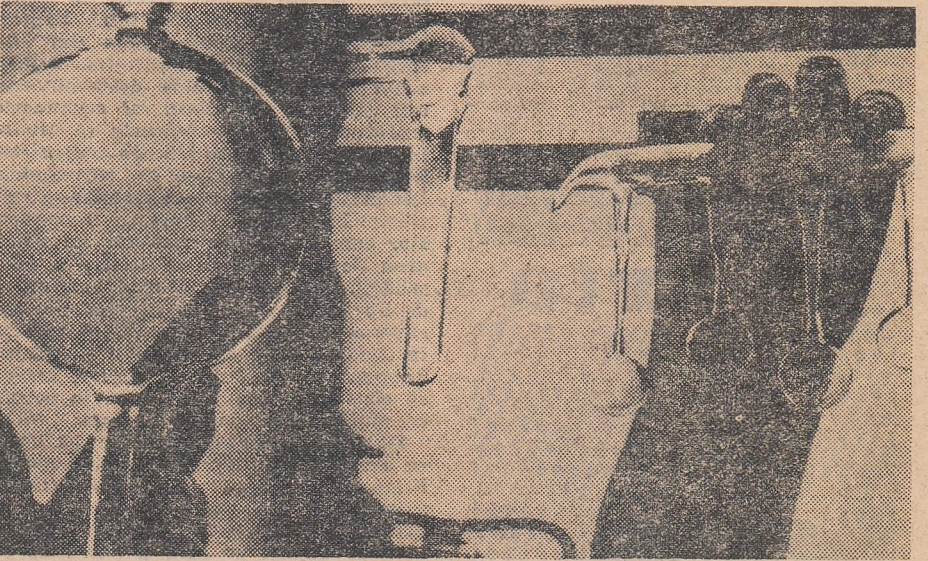
RADIOBIOLOGIE

Adversarul va fi făcut K. O.

În milioane de ani de evoluție organismul uman n-a fost înzestrat cu un organ care să sesizeze și să evalueze primejdia radiației și de aceea istoria cunoașterii radioactivității cuprinde multe episoade dramatice. La Institutul de radiu din Paris se păstrează cîteva caiete de însemnări, cu filele îngălbenite și cerneala decolorată. Un contor de radiații așezat în apropierea lor făcîndu-se cu furie, detectînd azi, după cincizeci de ani, urmele substanțelor radioactive cu care au lucrat autorii însemnărilor, Pierre și Marie Curie. Descoperitorii elementelor radioactive au bătut ajutorul pe care ele îl vor da oamenilor, dar nu și primejdia lor. Marie Curie a murit de boala radiației.

De atunci, știința a creat „organe artificiale” sensibile la orice fel de radiație. Trăim într-un mediu pe care îl putem numi radioactiv. Planeta noastră se deplasează în spații străbătute de avalanșe de particule și unde electromagnetice din care o parte reușește să străpungă învelișul atmosferic ocrotitor. Radioactivitatea naturală nu e însă repartizată uniform pe suprafața globului. În unele regiuni din Brazilia, de exemplu, nivelul ei e de 50 de ori mai mare decît la Moscova și în zona imediat înconjurătoare.

Într-un fel și noi, oamenii, sîntem radioactivi. Mușchii și oasele noastre conțin potasiu, iod, radiu, cesiu, stronțiu, uraniu, pe scurt izotopi radioactivi ai aproape tuturor elementelor. De sta-

În laboratorul pentru studierea radioactivității izotopilor din Obninsk.

bilirea proporției lor în corpul omenesc și de relația dintre aceste proporții și starea organismului se ocupă Institutul de radiologie din Obninsk. Dar cum se poate afla „dozajul” elementelor în organism? Să luăm, ca exemplu, potasiul: 98 la sută din cantitatea de potasiu e conținută în mușchi. Cu cît masa

musculară e mai mare, cu atît organismul are mai mult potasiu. De aceea sportivii au cu 10—15 la sută mai mult potasiu decît semenii lor nesportivi de aceeași vîrstă și greutate. Acest element e prezent în corpul nostru într-un amestec de trei izotopi cu greutatea atomică de 39, 40 și 41. Numai potasiul — 40 e radioactiv. Știut fiind că el reprezintă 0,019 la sută din cantitatea totală de potasiu, se măsoară radioactivitatea potasiului — 40 și prin cîteva operații aritmetice elementare se determină conținutul absolut de potasiu. Dar pentru a măsura radioactivitatea izotopului trebuie asigurată o izolare totală de influența altor radiații. În acest scop, la Obninsk a fost realizată o încăpere specială cu trei rînduri de pereți groși din oțel, plumb și masă plastică prin care nu pătrunde nici o radiație din afară. În acest „vid radioactiv” contoarele sesizează numai radiațiile izotopilor din corpul omenesc. Într-o jumătate de oră, transformatoarele electronice talmăcesc indicațiile contoarelor prin intermediul semnalelor luminoase, iar un dispozitiv analizator determină izotopul care emite radiația și cantitatea emisă.

Efectuînd cercetări de masă, colectivul Institutului din Obninsk a constatat că după 1963, cînd experimentarea armelor atomice conținea cesiu radioactiv a fost sistată, conținutul de cesiu din corpul omenesc a scăzut brusc. Acest primejdios produs al exploziilor atomice pătrunde în organism o dată cu produsele alimentare. În momentul de față, instalația de la Obninsk pentru determinarea radioactivității umane arată un conținut mediu de cesiu foarte mic, de numai zece miliarde de curie, ceea ce înseamnă că în fiecare minut în organism se dezintegrează, degajînd raze-gama, foarte penetrante, 230 de atomi de cesiu.

Radioactivitatea este încă, în bună parte, o necunoscută. De aceea la Obninsk se studiază pe diverse planuri influența și urmările radioactivității la diferite nivele ale structurii materiei

vii, începînd cu molecule izolate pînă la organismul uman în ansamblu și la grupe mari de populație. Căci a cunoaște pînă la capăt mecanismul acțiunii rapide și nefaste a radiațiilor înseamnă nu numai a face „knock-out” un mare dușman, dar și a-l transforma într-un mare prieten.

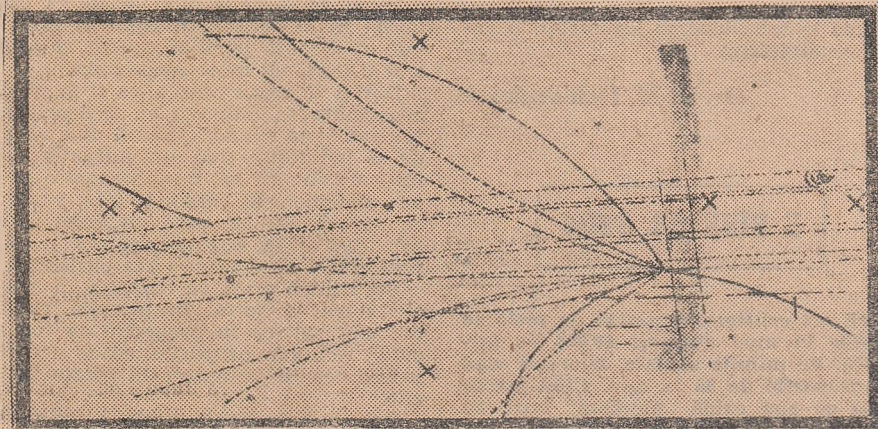
Știința

T

FIZICĂ NUCLEARĂ

Ultimul sosit

Descoperirea unei noi particule elementare și determinarea proprietăților ei sînt evenimente tot atît de importante ca descoperirea unui nou element chimic acum o sută de ani, o imagine clară

Particulele se dau de gol după urmele lăsate în camera cu bule. Studiind mii de asemenea fotografii, fizicienii determină caracteristicile particulelor.

și sistematizată a microcosmosului (ca aceea a tabloului periodic al elementelor) neputîndu-se contura decît după ce se va cunoaște un număr suficient de mare de particule. De aceea, fiecare nou membru al acestei familii, care se dovedește a fi mai prolifică decît se credea, este primit cu brațele deschise și studiat în amănunt.

Ultimul sosit a fost botezat mezon L. Are o masă aproape egală cu aceea a nucleului de hidrogen greu, o încărcătură negativă și se descompune într-un timp atît de scurt încît nici nu poate fi conceput.

Ce loc ocupă mezonul L în clasificarea particulelor? Întrebarea nu și-a găsit încă răspunsul, deoarece nu i s-au determinat toate proprietățile. Dar de pe acum se știe cu certitudine că face parte dintre particulele active participînd la interacțiunile tari. Cînd un proton pătrunde, cu o viteză apropiată de cea a luminii, în domeniul forțelor unei alte particule (care se întind pe o rază de 10^{-13} cm), cei doi adversari se influențează reciproc un anumit timp, desigur tot într-un răstimp inimaginabil de scurt: $3,3 \times 10^{-24}$ dintr-o secundă. În acest interval nu pot avea loc reacții decît dacă interacțiunea dintre forțele care intră în joc este extrem de puternică; astfel de interacțiuni „tari” au loc în coliziunile dintre particulele nucleare, deci și în reacțiile în care se nasc mezonii.

Cum se experimentează cu particule atît de mici, de ușoare și avînd o viață atît de scurtă? Cînd protonii ajung să alege destul de repede pe pista unui accelerator, ei sînt dirijați cu ajutorul unor lentile electromagnetice, asupra „țintei”, unde se ciocnesc de nucleu atomic și dau naștere la particule noi, înregistrate cu diverse aparate. În felul acesta se studiază interacțiunile proton-nucleu. În multe cazuri, însă, un sistem de lentile magnetice și separatoare, plasat în spatele „țintei”, sortează un fascicul de particule, toate de același fel și posedînd aceeași energie și le îndreaptă spre o nouă țintă. La fel sînt examinate și particulele instabile, care nu pot fi accelerate deoarece s-ar

dezagrega între timp. Astfel, în experiența care a dus la descoperirea mezonului L, mezonii K cu o energie de 10 Ge V au fost dirijați într-o cameră cu bule, umplută cu hidrogen lichid. Camera cu bule servește atît drept țintă cît și drept instrument de detectare, căci străbătînd-o, particulele rapide, încărcate electric, lasă în urma lor un șir de bule fine de vapori, care pot fi fotografiate. Dacă un mezon K încărcat negativ se lovește în cameră de un nucleu de hidrogen se pot naște particule noi care, dacă sînt încărcate electric, presară și ele bule de-a lungul traiectoriei; în felul acesta se obține imaginea interacțiunii dintre un mezon K și un proton. Unii nou-născuți, printre care și mezonul L, au o viață atît de scurtă încît, în ciuda vitezei lor fantastice, se dezagregă după ce au străbătut un drum care însumează abia cîteva diametre nucleare puse cap la cap. Produsele rezultate nu se pot deosebi de alte particule obținute direct. Cercetarea se efectuează deci cam în felul în care procedează miliția circulației pentru lămurirea unui accident, reconstituind energia coliziunii și deci viteza vehiculelor după urmele lăsate de roți și avariile produse. În mod analog se calculează energia de dezagregare și masa particulelor instabile din masa și viteza descendenților lor. Dacă, examinînd rezultatele a numeroase interacțiuni, se constată că o anumită masă survine mai des decît altele, se bănuiește existența unei noi particule. Pentru a o confirma, însă, rezultatele trebuie fundamentate statistic, ceea ce echivalează cu studierea unui număr impresionant de interacțiuni (30 000 în cazul mezonului L, consemnate pe 200 000 de fotografii). De fiecare dată a trebuit să se stabilească aproape 200 de perechi de coordonate, cu o precizie de $\pm 2,5$ miimi de milimetru, în vederea calculării parametrilor care definesc traiectoriile particulelor și analizei cinematice ulterioare. Alături de tehnica fantastic de compli-

cată a accelerării și a detectării particulelor, stăpînirea acestui torent de date este principalul obstacol pe care-l au de învins fizicienii atomiști.

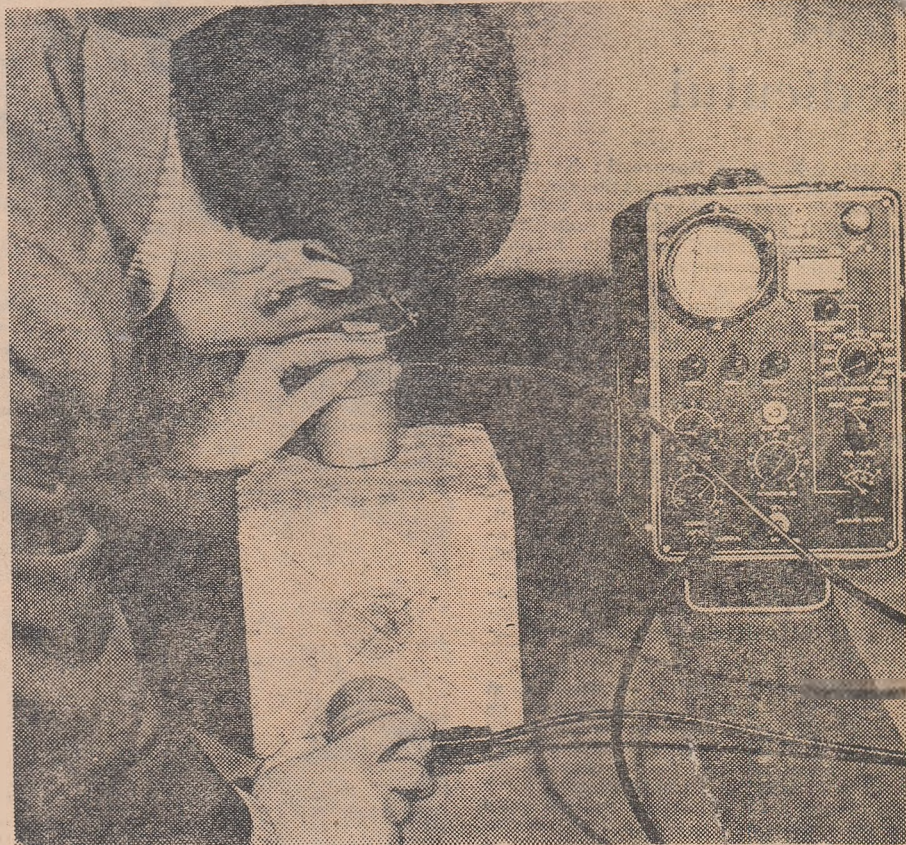
MATEMATICĂ

Filmînd viitorul

Înainte de a construi o mașină-unealtă, inginerii și matematicienii îi calculează ansamblurile și piesele și determină sarcinile cărora va trebui să facă față în diverse situații. Într-un cuvînt, creează modele matematice. Pe aceste modele studiază comportarea pieselor în cursul muncii. Dar cînd e vorba de organisme vii, mai este cu puțință modelarea matematică?

Evident, nu se pot reproduce fenomene petrecute pe Pămînt acum cîteva miliarde de ani, cu atît mai mult cu cît ele s-au petrecut în condiții necunoscute. Și totuși biologii pot privi în trecutul Terrei, pot descoperi adevăratele legi ale apariției și evoluției vieții creînd modelul matematic al biocenozelor — totalitatea organismelor vegetale și animale dintr-un mediu dat. Matematicianul sovietic Igor Poletaev a folosit, de pildă, un aparat pentru ecuații diferențiale ca să modeleze cîteva specii de animale (dintr-o anumită zonă) care în vremea cînd au trăit s-au condiționat reciproc. Cercetătorul a ținut seama de ritmul de înmulțire și de nimicire reciprocă a indivizilor ca și de modificările ce au survenit cu timpul în mediul inconjurător. Și a exprimat în simboluri și legi matematice comportarea diferitelor animale și plante care au populat zona respectivă a Pămîntului. Astfel de modele au fost create și de alți cercetători sovietici.

Legile fundamentale ale evoluției organismelor vii pe Pămînt sînt: variabilitatea și ereditatea, lupta pentru

Un institut de cercetări din Kiev a construit un aparat ultrasonic cu care se poate măsura viteza de propagare a ultrasunetului în construcții de beton armat.

existență și selecția naturală. Se poate pune, însă, întrebarea: sînt într-adevăr fundamentate toate legile teoriei evoluției? Sau, putem socoti ca suficientă perioada de existență a Terrei, pentru ca factorii de evoluție luați în considerare să explice marea varietate a formelor vitale existente? Aceste probleme importante nu și-ar afla răspuns fără modelarea matematică. Matematicianul sovietic Alexei Leapunov este de părere că modelarea matematică e chemată să joace un rol important în teoria evoluției.

Dar modelarea matematică îngăduie cercetătorilor să privească nu numai în trecutul îndepărtat al Pămîntului, ci și în viitorul lui. Modelul apare de astă dată ca un film proiectat cu acceleratorul în care cercetătorul-spectator, luînd-o înaintea timpului, observă viitorul fenomenelor studiate. Pentru a realiza, de pildă, un nou soi de mere, horticultorul trebuie să aștepte zece ani. Și nu rareori se întîmplă ca rezultatele așteptării să nu fie cele scontate. Se cunosc cazuri cînd soiuri noi de grîu, seacă sau o rasă nouă de animale domestice au început să-și piardă după cîteva generații însușirile prețioase care le deosebeau de soiurile sau rasele obișnuite. Pentru a preveni asemenea situații, specialiștii folosesc azi modele matematice. Cu ajutorul lor pot fi descrise legile de bază ale aparatului ereditar, pentru ca mai apoi să se calculeze probabilitatea obținerii unor noi însușiri ale rasei respective în condițiile unui sistem de încrucișare sau altul. Cunoașterea legilor geneticii și, în același timp, a metodelor de modelare matematică poate îngădui astfel selecționatorilor să aprecieze de la bun început, fără să-și piardă timpul cu cercetări biologice de lungă durată, volumul precis al lucrărilor necesare pentru obținerea de indivizi cu însușiri dinainte stabilite.

ZOOLOGIE

„Tursiops Truncatus” nu... aruncă vorbe în vînt

Se pare că nu mai poate exista nici o indoială: delfinii au un sistem de comunicare între ei. Se știe că, încă acum cîteva ani, americanul John Cunningham Lilly a afirmat — pe baza unor experiențe — că „Tursiops Truncatus” poate imita vorbirea omenească. Majoritatea specialiștilor i-a primit, însă, atunci afirmațiile cu mult scepticism. Căci descoperirea lui Lilly nu însemna, la urma-urmei, că delfinii ar avea un adevărat limbaj. Și papagalii „vorbesc”, dar într-un mod absolut mecanic, fără a asocia vreoa semnificație cuvintelor pe care le pronunță.

Experiențe recente par, însă, a dovedi că delfinii nu... aruncă vorbele în vînt, că știu ce spun. Spre deosebire de ceea ce făcuse Lilly, aceste experiențe n-au căutat să-i determine

pe delfini să repete noțiuni omenești, ci să afle dacă delfinii „vorbesc” între ei, dacă schimbă adică informații prin intermediul unor sunete.

Pentru a afla acest lucru, s-a plecat de la o experiență clasică de condiționare. Într-un bazin au fost instalate două pedale; delfinii supuși experienței trebuiau să apese pe cea din stînga cînd apărea un semnal luminos întrerupt și pe cea din dreapta cînd semnalul era continuu. La fiecare răspuns exact delfinii căpătau ca răsplată un pește. Au fost antrenați astfel, separat, doi delfini — un mascul și o femelă. După un timp, cele două mamele au fost reunite în același bazin, despărțit printr-o plasă cu ochiuri mari. Cu reflexele condiționate bine puse la punct, delfinii au continuat să apese pe pedalele lor așa cum o cereau semnalele luminoase ce li se transmiteau.

De la această primă etapă s-a trecut la alta, cînd animalele au fost deprinse să colaboreze. Pînă atunci fiecare acționase pe cont propriu. Mai întîi s-a suprîmat lampa masculului, încît comportamentul lui urma să depîndă mai departe exclusiv de semnalul luminos al femelei; mai mult, el trebuia să aștepte ca aceasta să-și termine programul, pentru a-l începe pe al său. Pentru a primi răsplata cu care fuseseră obișnuși, cite un pește pentru fiecare din ei, trebuiau să izbutească amîndoi; dacă unul din ei greșea, sancțiunea era colectivă. În scurt timp, cuplul a ajuns la un coeficient de 97 la sută reușite.

În sfîrșit, după preliminariile amintite mai sus, s-a trecut la etapa esențială: masculul a fost despărțit de femelă printr-o pinză opacă. El n-a putut să vadă semnalul ei luminos, și, în genere, ceea ce făcea partenera. Și totuși, coeficientul de reușite a rămas de 97 la sută. Era evident deci că masculul primea din partea femelei semnale acustice care-i călăuzeau comportamentul. Pentru mai multă siguranță s-a făcut și proba contrarie. Pinza opacă a fost căptușită cu plăci de neopren, care împiedicau sunetele să treacă. Procentul reușitelor masculului a scăzut la 54 la sută, ceea ce corespunde statistic — după cum afirmă specialiștii — unei alegeri făcute la întîmplare.

O dată stabilită existența unui dialog între cei doi delfini, se încearcă acum descifrarea semnalelor sonore de comunicare, un amestec de suierături și plescăituri, înregistrate cu mîile pe benzi de magnetofon. Pentru a descoperi ce înseamnă în „limba” delfinilor cutare semnale sonore, experimentatorii le reemit în bazin printr-un megafon subacvatic, observînd cum reacționează animalele.

În același timp, însă, se încearcă și un alt gen de experiențe: deprinderea delfinilor cu o limbă omenească. Evident, ei nu vor putea rosti niciodată „Bună ziua” sau „La revedere”, întrucît n-au coarde vocale. De aceea, cuvintele pe care trebuia să le învețe le sînt transformate în suierături, prin intermediul unor filtre și a unor modulatori de frecvență. Rezultatele vor fi considerate ca satisfăcătoare atunci cînd delfinii vor învăța să asocieze de fiecare „cuvînt” învățat un anumit comportament.

Roșta medicului

C. DRAGOMIR — București: Ne pare rău că trebuie să vă decepționăm, dar tratamentul radical al varicelilor într-un stadiu mai avansat necesită îngrijirea unui medic specialist. Indicația majoră o constituie sclerozarea varicelilor prin injecții intravenoase fie cu soluție sterilă de salicilat de sodiu, fie cu produsul Varicocid, asociat cu Veinotrope M și F 2-4 comprimate/zi, în timpul meselor. Dacă tratamentul sclerozant nu dă rezultate, singura soluție este eliminarea varicelilor pe cale chirurgicală.

FLORICA PAȘCUT — Beiuș, reg. Crișana: În anexitele cronice conduita de tratament urmărește combaterea inflamației și durerilor cu Alindor, acid acetilsalicilic, Pyran, Polidin, vaccin Delbet, Camfoterpin. Antibiotice (penicilină asociată cu streptomycină) sau Efitard, Moldamin. Rezultate bune dă și balneofizioterapia, sub supravegherea medicală, la: Sovata, Amara, Bazna, Eforie Nord și Sud, Techirghiol, Ocna Sibiului etc.

VINTEREANU PAUL — Oradea și A. CERNEA — Bacău: Fenomenele pe care le descrieți cu atâta lux de amănunte nu sînt decît rezultate ale unei autoinhibiții neuropsihice. Nu vă creați complexe sufletești și „probleme medicale” fără o bază reală. Puneți în acțiune toate rezervele de voință pentru a depăși impulsul. Cum vîrsta dv. nu este o cauză, medicamentele stimulative: Testosteron, Coripan, tinctură de iohimbina, Madiol, asociate cu hidroterapie sub formă de dușuri căldute sub jet puternic, nu pot fi decît adjuvante. Sîntem convinși că prin căsătorie (și recăsătorire) toate neajunsurile vor dispărea.

I. V. — Toplița: Enurezisul, sau emisiunile involuntare și inconștiente de urină în timpul nopții (somnia) la copiii mai mari de 3 ani, este considerat ca o tulburare afectivă secundară conflictului dintre părinți și copii sau unor condiții de mediu necorespunzătoare, cu răsunet asupra psihicului copilului. Tratamentul este într-adevăr dificil și „reeducarea vezicii” comportă diferite metode, printre care și aceea a „ceasului deșteptător”. Alte mijloace: suprimarea totală a lichidelor și alimentelor sărate după orele 18; urinatul obligatoriu înainte de culcare (ora 20-21) și deșteptarea pentru urinat după 3-4 ore; sugestia verbală; eliminarea condițiilor nefavorabile de mediu (cearta, bătaia, etc), iar ca medicație 3-4 comprimate de Glutaron zilnic și un comprimat de luminal înainte de culcare.

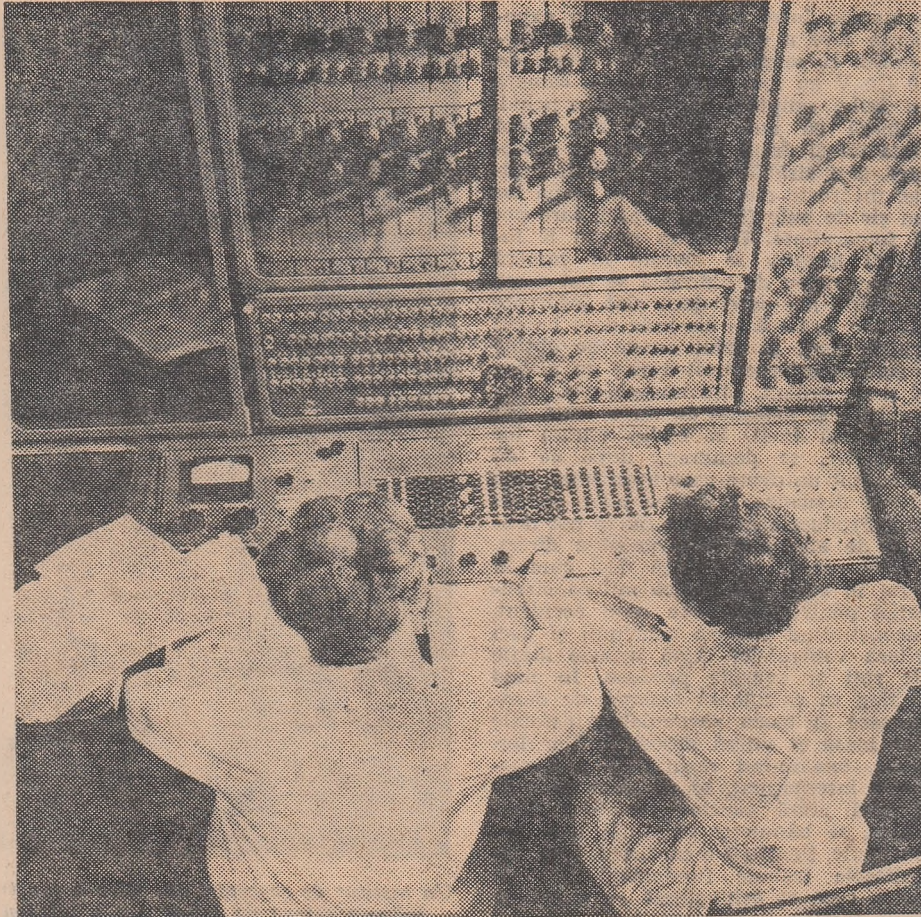
VRANCEA I — Simeria: 1) Polakiuria (creșterea numărului emisiunilor de urină din 24 ore) se poate datora unei cistite, calculoze renovezicale, hidronefroze etc., posibilități pe care trebuie să le infirmăm un consult medical calificat. Ca tratament medicamentos: tinctura de belladonna (minimum 5 picături zilnic, crescînd progresiv pînă la 20-30 de picături, în funcție de limita toleranței individuale) are ca efect micșorarea excitabilității vezicale 2). În transpirația palmară (hiperhidroză): în timpul zilei badijonare cu: Rp. Acid salicilic 2 g. alcool camforat 200 ml, apoi pudraj cu: Rp. Acid salicilic 2 g, acid boric 4 g, oxid de zinc 14 g, talc pulv. 30 g. Noaptea, înainte de culcare, badijonare cu: Rp. Tanin 5 g, glicerolat de amidon 50 g. În transpirația corpului și subțioarelor, badijonare cu: Rp. Clorură de aluminiu 15 g, acid clorhidric 1 la sută 5 g, apă distilată 80 ml.

E. F. — Cluj: Ne asociem și noi părerii că tulburările dv. neuropsihice se grefează pe fondul unei insuficiențe ovariene progesteronice. Vă sfătuim deci să consultați atît un endocrinolog, cît și un ginecolog specialist pentru a se depista cauza

ELENA PAVEL — Hirlău: Este necesar să vă faceți un nou examen citobacteriologic al secreției, deoarece presupunem o recidivă a trichomoniazel. În acest caz, vă recomandăm un tratament mixt oral și intravaginal cu Metronidazol.

N. N. — Timișoara: 1) În absența radiografiei și a examenului „pe viu” ne este totuși foarte greu să admitem că nevralgia dv. intercostală atît de rebelă este un simptom al bolii lui Scheuermann, deoarece aici durerile nu sînt atît de accentuate, în raport cu deformația coloanei vertebrale. Nu vă putem recomanda decît un tratament simptomatic: antalgice (Algoalmin, acid acetilsalicilic, Alindor, vitamina B₁ fortissim). Infiltrații intercostale cu procaină sau xilină, revulsii locale cu Revulsin sau Saliform. Fizioterapie cu ultrascurte, curenți diadinamici, băi de lumină, ultrasunete. 2) Nu sînt nocive. 3) Cu rezerva ca această centură s-o purtați.

Z. CAROL — Craiova: 1) Profilaxia accidentelor vasculare cerebrale se realizează printr-un tratament adecvat al aterosclerozei și hipertensiunii arteriale cu: anticoagulante (heparină), vitamine (în special din grupul B) și sedative, schema trebuind stabilită de medicul curant. 2) Este vorba probabil de o alergie la ciorapi supraelastici, care mai persistă. Folosiți pudraje cu: Rp. ac. salicilic 3 g + ac. boric 5g + ac. tanic 5 g + alu minii 2 g + talc 85 g

Specialiștii de la Institutul de cercetări științifice în chirurgie din capitala U.R.S.S. studiază de mai multă vreme stabilirea diagnosticului cu ajutorul mașinilor. În fotografia noastră: chirurgii-matematicieni în fața mașinii pentru diagnostic.

CUM NE HRĂNIM

Legumele în alimentație

Legumele joacă un rol foarte important atît în alimentația omului sănătos, cît și în aceea a omului bolnav. Aceasta nu se datorește, însă, valorii lor energetice (80-97 la sută din greutatea legumelor o formează apa), ci bogăției lor în „principii nutritive”. Legumele conțin hidrocarbonate (mai ales cartofii), săruri minerale, fermenți, celuloză, oarecari cantități de substanțe azotice, precum și numeroase vitamine.

Iată cîteva din vitaminele pe care le conțin diversele legume: vitamina A se găsește în morcovi, spanac, varză, salată verde, fasole verde; vitamina B₁ în mazăre verde, spanac, roșii sfeclă. În cartofii, ceapă, ardei verde, hrean și roșii găsim din abundență vitamina C, iar în spanac și morcovi vitamina PP.

Dintre minerale, fierul este prezent în cantitate mare în praz, salată verde, castraveți și roșii. Calciul îl aflăm în conopidă, țelină, varză, spanac și morcovi: arsenicul este furnizat de varză, usturoi, ridichi, iar potasiul și magneziul de cartofi.

Gradul de asimilare a legumelor depinde de modul lor de preparare: legumele fierte și mai ales cele trecute prin sită sînt asimilate mai ușor decît cele crude. Datorită conținutului lor în fermenți, legumele ajută în mare măsură la procesele digestive.

Cartofii constituie unul din cei mai populari reprezentanți ai legumelor. Există peste 2000 de feluri de cartofi folosiți în alimentație. Cartofii conțin și o mare cantitate de hidrocarbonate avînd astfel și o valoare energetică. Pentru a păstra întreaga lor valoare nutritivă este preferabil să fie fierți cu coajă. Ei pierd în acest fel în apă numai 37 la sută din substanțele nutritive, iar prin fierbere în vapori numai 7,2 la sută. Cartofii curățați de coajă pierd prin fierbere în apă 58,2 la sută din substanțele nutritive. De aceea apa nu trebuie aruncată, putînd fi folosită la soteuri, pireuri, supe false etc.

Prin conținutul lor în uleiuri eterice și alte substanțe excitante unele legume (ceapă, usturoi) stimulează secreția gastrică, iar altele (anghinare, ridiche etc) sînt coleretice și colagoge. Legumele bogate în celuloză, consumate în cantitate mare, pot provoca la persoanele mai sensibile dureri abdominale și tulburări de tranziție intestinală (constipații sau diaree).

De aceste amănunte trebuie ținut

seama la introducerea legumelor în regimul alimentar.

Dr. S. M. Denisenko

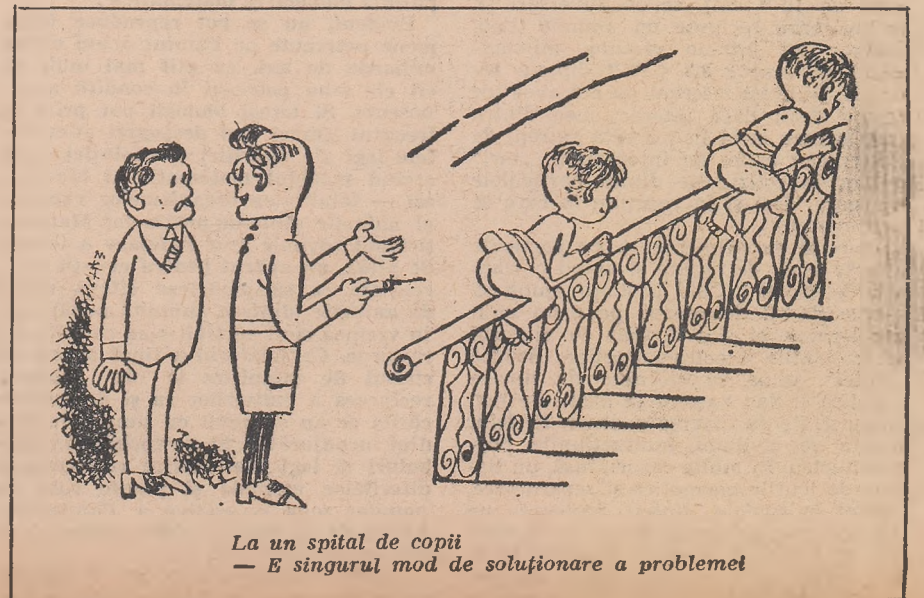
E BINE SĂ ȘTIM

PE un centimetru pătrat de piele se găsesc în mod obișnuit 40 000 de microbi. Pe mîinile spălate, microbii scad în proporție de 85 la sută. Cînd facem baie cu apă caldă „pierdem” între 80 milioane și 1,5 miliarde de microbi.

VIATA firului de păr este limitată la cîteva ani. Dacă ținem seama că părul crește cu 10-12 cm pe an și că cele mai lungi fire de păr nu pot depăși 1 metru, deducem că durata maximă a vieții unui fir de păr este de 8-10 ani.

CULORILE au interesante efecte fiziologice. Roșul poate ridica tonusul muscular, presiunea singelui și poate activa respirația. Galbenul stimulează vederea și calmează anumite stări nervoase. Verdele poate scădea presiunea singelui și dilata vasele capilare. Albastrul scade presiunea singelui și tonusul muscular, avînd un efect relaxant. Violetul crește rezistența inimii, plămînilor și a vaselor de sînge.

VALOAREA nutritivă a unui litru de lapte este egală cu 600 g carne de vacă sau 400 g carne de porc, sau 750 g carne de vițel sau 9 ouă sau 1300 gr mere.

La un spital de copii — E singurul mod de soluționare a problemelor

URGENTE CHIRURGICALE

Ocluzia intestinală

Nu de mult a fost adus la spital un bolnav. Nu era prea în vîrstă. În plină sănătate îi apăruseră dureri abdominale cu caracter de colici, în paroxisme, urmate de remisiuni scurte. Apoi intensitatea durerilor crescuse treptat, devenind violente, atroce, „ca și cum ar fi fost străpuns de o gheară”. Bolnavul nu avea însă temperatură și pulsul era bun. A doua zi, intensitatea crampeilor scăzuse păstrînd caracterul de colită intermitentă. Deși simțea nevoia să aibă scaun, nu avea și nici gaze nu elimina. În schimb bolnavul vărsa, inițial alimente, apoi numai fiere.

Dacă ar fi fost chemat medicul imediat, el ar fi spus numaidecît că este vorba de o ocluzie intestinală. Bolnavul ar fi fost imediat operat și totul s-ar fi terminat mult mai simplu.

Dar și în cazul nostru, ca și în altele asemănătoare, bolnavii nu apelează întotdeauna la medic. Crezînd că e vorba de o indigestie, iau un purgativ sau un calmant și își pun comprese reci pe abdomen. Și ceasurile trec, situația se agravează, iar medicul chemat în cele din urmă este adesea pus în imposibilitate de a salva viața pacientului.

Statisticile arată că bolnavii cu ocluzie aduși la spital în primele 12-24 ore sînt salvați în proporție de 100 la sută. Această proporție scade cu cît internarea e temporizată peste 1-2 zile.

Ocluzia intestinală poate avea cauze multiple. Întreruperea cursului conținutului intestinal poate fi cauzată de un obstacol care comprimă sau astupă intestinul sau de o paralizie a mușchilor acestuia. Tumori, „ghemuri” de ascarizi etc. pot cauza asemenea opriri. Intestinul se mai poate răsuci în jurul axului său și strangula.

Oricare ar fi cauza, chirurgul, după ce face diagnosticul diferențial, este singurul în stare să acționeze cu succes. Este important de reținut că viața bolnavului depinde de numărul orelor scurse de la începutul bolii pînă la operație. Deci în caz de dureri abdominale violente care survin în crize, vărsături, constipație totală să chemăm imediat medicul.

Pînă la venirea medicului nu vom da bolnavului calmante și mai ales purgative și nu-i vom face clisme. Îi vom asigura pacientului un repaos complet și-l vom transporta de urgență la spital cu o ambulanță.

Aceste măsuri simple pot salva viața unui om.

Dr. S. I. Dobriniuk

ETIOPIA

Iarnă aspră la... plus 36 ° C

Pe măsură ce te apropii de Marea Roșie, temperatura crește simțitor. Iar când ajungi, în cele din urmă, la Massaua, oraș așezat pe o insulă din această mare — cea mai sărată și mai caldă din oceanul planetar — constai că noțiunile europenilor despre iarnă și vară, despre frig și căldură se deosebesc considerabil de cele ale locuitorilor de prin partea locului. La 36°C, bunăoară, când călătorul venit din nordul Europei e leac de sudoare, localnicii socotesc că e iarnă aspră; etiopienii bătrâni clatină nemulțumiți din cap și se înfășoară mai strâns în veșmintele largi de culoare albă.

Massaua, al patrulea port la Marea Roșie în ordinea importanței după Suez, Port Sudan și Hodeida, este considerat cel mai fierbinte port maritim din lume. S-ar putea obiecta, și pe bună dreptate, că există alte porturi în care temperatura maximă depășește cele 48°-49° cât se înregistrează de obicei la Massaua. E adevărat, dar în schimb acolo noaptea temperatura scade brusc, în timp ce la Massaua se menține la 40°. Ca să nu mai amintesc de împrejurarea că în portul de la Marea Roșie nu se înregistrează niciodată o temperatură mai scăzută de 30°.

În plus, Massaua mai are și faima de a fi unul din cele mai calme porturi din lume. Într-adevăr, uneori se întâmplă ca luni de-a rândul să nu se simtă în atmosferă nici cea mai slabă adiere, iar suprafața mării să nu fie încrețită de nici un val. Dat fiind că este marea cu cel mai mare procent de salinitate din lume, sarea se extrage printr-un procedeu special. Cu ajutorul unor pompe puternice, apa e încărcată în niște uriașe rezervoare plate, iar după câteva ore se evaporă lăsând pe fundul vaselor straturi groase de sare.

În ciuda zăpușelii apăsătoare, în port se desfășoară însă continuu o activitate febrilă. Saci de cafea și baloturi de bumbac și piele — deocamdată principalele produse de export ale Etiopiei — sînt încărcate la orice oră din zi sau din noapte în cargouri care pornesc apoi în largul mării spre țările de destinație.

Tot pe țărmul Mării Roșii, în punctul unde marea se îngustează spre a forma strîmtoarea Babel-Mandeb — „Poarta lacrimilor” în limba băștinașilor — se mai află un port, Assab, pe cale de a deveni și un important centru industrial al Etiopiei; o rafinărie, prima din țară, care va prelucra anual 500 000 tone de țitei și o centrală termică, la care se vor adăuga cu timpul și alte întreprinderi de însemnătate vitală pentru străvechiul stat din răsăritul Africii vor justifica înțelesul pe care îl are numele orașului: Assab înseamnă în limba amhară „Roadele noi recolte”.

Înainte vreme, locuitorii orașelului — așezat într-o regiune cu climă secetoasă și pământ arid, neprielnic agriculturii și lipsit de monumente istorice sau de alte lucruri vrednice de reamarcare — se îndeletniceau cu comerțul și pescuitul. Orașul ducea o permanentă lipsă de apă potabilă, care era adusă de la mare distanță. În ultimul timp, însă, la 13 kilometri de Assab s-a descoperit o sursă de apă, care va alimenta orașul printr-o conductă. Iar

rafinaria și celelalte obiective industriale ce vor mai fi înălțate cu timpul vor schimba din temelii viața orașului și a locuitorilor săi.

De la Assab la Addis-Abeba sînt exact 861 de kilometri, iar dacă vrei să vezi — și merită cu prisosință osteoneala — și valea Nilului Albastru, din capitala Etiopiei pînă în valea acestuia mai ai de străbătut circa 300 de kilometri de drum colbuit. Înainte de a pătrunde pe teritoriul Sudanului, spre a se întîlni cu fratele său Nilul Alb, Nilul Albastru formează un arc uriaș, vrînd parcă să-și ia rămas bun de la pămîntul ospitalier al Etiopiei. Acum, peste Nil se arcuiește un pod splendid, scutindu-i pe locuitori de a-l mai străbate cu bărcile.

Nilul Albastru izvorăște din legendarul lac Tana, aflat la 1830 de metri altitudine, cu malurile împodobite de eucalipti monumentali, palmieri și alți

Etiopiană în costum tradițional

arbori exotici și populate de sumedenie de păsări. Apa lacului este albastră și limpede, dar călătorul obosit și însetat dornic să se învioroze printr-o baie și să-și potolească setea sorbind din lichidul rece și îmbietor nu-și poate îngădui aceste delicii. Nu pentru că ar trebui să se teamă de colții vreunui crocodil perfid care ar putea să-l pîn-dească dintr-un loc ascuns (în lac nici nu există crocodili) ci de frica unor dușmani invizibili, dar cumplit de primejdioși. Aceștia pătrund prin pori, infiltrîndu-se apoi în ficat, plămîni, inimă și distrugîndu-le necrutător. Nu se știe încă cu ce anume e infectată apa lacului, dar este sigur că nici măcar filtrată nu poate fi băută.

Pe insulele exotice de pe lac se află multe biserici și călugări. De la o insulă la alta se poate ajunge cu șlepul sau cu o luntră foarte ușoară, numită **tankva**, scobită în trunchiul unui copac, la construcția căreia nu se folosește nici un cui și nici un strop de clei. Cea mai interesantă insulă este, fără îndoială, Daga Iste Itefanos; femeile n-au voie să pătrundă în această îngustă fișie de uscat și piatră, cu o biserică în punctul ei cel mai înalt.

...Etiopia posedă imense resurse agricole, numărîndu-se, după părerea academicianului sovietic Vavilov, printre cele opt regiuni mai bogate ale lumii din acest punct de vedere. Două treimi din teritoriul ei sînt ocupate de platoul Abisiniei, cu înălțimea maximă de 4620 de metri, la Ras Dajan. Cea mai prielnică regiune pentru agricultură este cuprinsă între 1700 și 2400 de metri. Etiopia posedă, de asemenea, fabuloase resurse energetice. Resursele potențiale ale Nilului Albastru, bunăoară, sînt evaluate la 172 miliarde kilowați-ore, iar bazinul lacului Tana conține 60 miliarde de metri cubi de apă.

Recent, în canionul Nilului Albastru s-a construit o hidrocentrală electrică, prima de pe uriașul curs de apă african — Tisabai, cum îi spun localnicii — și,

deci, primul pas în opera de utilizare a acestor imense resurse; se proiectează de asemenea construirea unor baraje, a unor sisteme de irigație etc., etc. pentru extinderea culturilor agricole pînă la 2 000 și chiar peste 2 000 de metri altitudine.

Pe malul lacului Tana se află orașul Bahar Dar, cu zece mii de locuitori. Într-o vreme s-a vînturat chiar părerea de a muta capitala în acest oraș. Dar în urma calculelor făcute s-a constatat că pentru construirea noii capitale, proiectată să aibă 300 000 de locuitori, ar fi trebuit investite sume astronomice, care nu erau pe măsura puterilor țării. Așa încît capitala a rămas tot la Addis-Abeba, splendidul oraș așezat în centrul țării, la circa 2 000 de metri altitudine. Addis-Abeba este o expresie a Etiopiei zilelor noastre, care de cîțiva ani joacă un rol activ în viața politică a continentului. În capitala Etiopiei se află sediul Organizației unității africane și tot în acest oraș s-a ținut, în 1963, prima conferință a șefilor de state independente din Africa. Casa Africii, sediul Organizației unității africane, împodobită cu splendide vitralii de un talentat pictor etiopian, se înalță aproape vis-à-vis de impunătorul palat imperial, cu tradiționalii săi lei de piatră la intrare. Iar nu departe de palat, pe strada Haile Selassie, se află clădirea cu un etaj a parlamentului.

Tradiționala independență a Etiopiei a contribuit mult la crearea de cadre intelectuale proprii; aproape 400.000 de copii frecventează astăzi școlile primare și secundare. Cele două universități, una la Addis-Abeba și cealaltă la Asmara, dau tinerilor posibilitatea de a face studii superioare. Etiopia este țara cu cel mai mare număr de oameni instruiți din Africa...

M. Saveliev

PANAMA

Arbuști, pești și pălării

Sub aripa avionului se zbeugue fișii de nori alburii. Pe alocuri, printre ele se zăresc petece verzui din întinsele păduri tropicale care ocupă mare parte din teritoriul Americii Centrale. Ținta călătoriei noastre este Panama, una din țările cu cea mai mică populație (circa 1.200.000 de locuitori) din această regiune muntoasă, de origine vulcanică, care face legătura între cele două continente americane.

Așezată în porțiunea cea mai îngustă a Americii Centrale, și anume între Costa-Rica, Marea Caraibilor, Columbia și Oceanul Pacific, Panama este străbătută de lanțuri muntoase din sistemul Cordilierilor și acoperită, în proporție de 70 la sută, de masive păduroase. Cu toate acestea, cînd descinzi, la amiază, pe aeroportul orașului Panama — capitala țării — și se pare, după răcoarea din avion, că intri într-o baie de abur. Și pe bună dreptate, căci orașul nu se află într-o zonă muntoasă, ci își respiră străduțele înguste și drepte pe țărmul golfului cu același nume din Oceanul Pacific; important port, bogat în monumente istorice, orașul este așezat chiar la capătul Canalului Panama, nu departe de locul unde, la începutul secolului al XVI-lea, a debarcat conchistadorul spaniol Balboa. De atunci și pînă în 1821, cînd a intrat în componența Columbiei, teritoriul locuit din vremi străvechi de

triburi indiene (amerindieni) a fost colonie a Spaniei.

Se spune că în clipa cînd au pus piciorul pe generosul pămînt al acestei țări, care acum rodește banane, portocale, cacao, cafea, trestie de zahăr, cîneapă de Manila etc., spaniolii au fost uimiți de copacii subțiri, veșnic verzi, cu frunze late pe care localnicii îi numeau „panama”, de unde și numele țării. Din frunzele acestui arbust se lucrează o împletitură din care se confecționează și pălăriile cunoscute sub aceeași denumire. După alți autori, însă, „panama” ar însemna „belșug de pește”. Într-adevăr, golful și golfulețele din preajma țărmului abundă în pește și crevete. Nu întîmplător, în golful Panama s-au stabilit 20 de recorduri mondiale la pescuit.

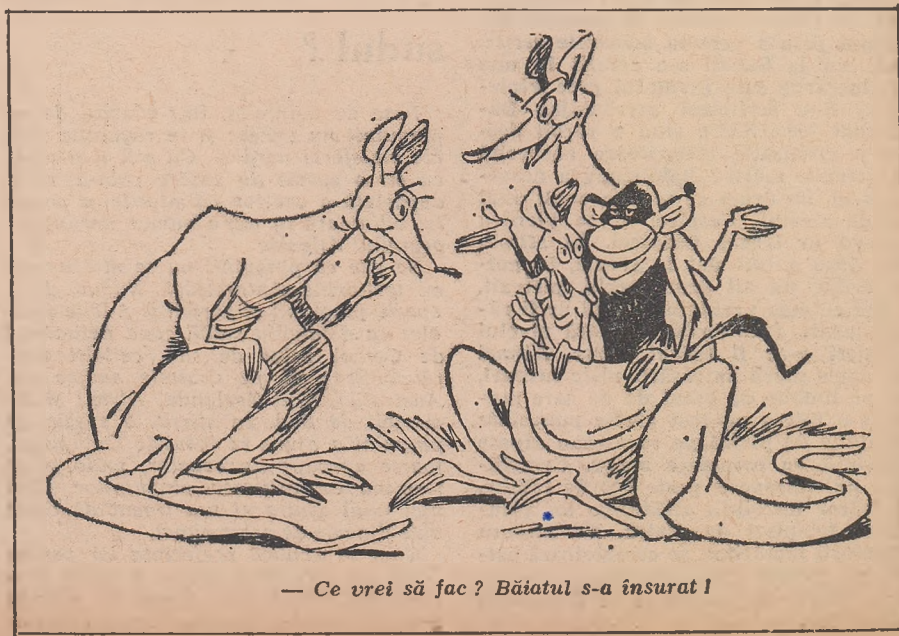
Poziția geografică favorabilă a țării a atras dintotdeauna asupra-i privirile marilor puteri maritime, care au încercat să pună mina pe îngusta fișie de uscat așezată în preajma uneia din cele mai importante căi comerciale ale lumii. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, bunăoară, teritoriul actualului stat Panama a devenit teatrul unei lupte ascuțite între S.U.A. și Marea Britanie pentru dominația asupra istmului panamez, unde se proiecta construirea unui canal interoceanic.

Săpat între 1880—1914, cu o lungime de 81,3 kilometri, canalul unește oceanele Atlantic și Pacific și are o mare importanță pentru navigația mondială. În 1903, cînd statul Panama s-a despărțit de Columbia, S.U.A. au încheiat cu Panama un tratat pe baza căruia au obținut permisiunea de a exploata pe timp nelimitat canalul interoceanic. În felul acesta a fost creată Zona Canalului Panama — cuprinzînd cîte o fișie de cinci mile de fiecare parte a canalului — arendată Statelor Unite. Cele două maluri ale Canalului sînt unite între ele printr-un pod — „Punte de las Americas”.

...Zgomotoasa și aglomerata stradă comercială Central se întinde pe o distanță de cîțiva kilometri. De o parte și de alta se înșiruie magazine, cafenele, braserii etc., care ispitesc trecătorii cu aroma îmbietoare a bananelor prăjite. Reclamele de pe avenida Central sînt în spaniolă și engleză (circa 30 la sută din panamezi vorbesc engleza). La marginea orașului, într-un cartier liniștit și înecat în verdeață, se înalță un spital de stat, mîndria panamezilor. Frumoasa clădire cu opt etaje este utilizată după ultimul cuvînt al tehnicii. Totul este opera panamezilor — obișnuiește să spună vizitatorilor personalul medical. Importanța acestui spital este, într-adevăr, mare, deoarece țara duce o lipsă acută de instituții medicale și de cadre de specialitate. La zece mii de locuitori sînt, deocamdată, mai puțin de zece medici și surori medicale.

Cam la jumătatea distanței dintre Panama și Colon — al doilea oraș ca mărime din țară — se ridică semeț o colină abruptă din virful căreia se poate admira o priveliște splendidă. Pădurea tropicală se înalță ca un zid de nepătruns, iar deasupra oglinzilor argintii ale lacurilor se rotește în zborul amețitoare păsări multicolore. În depărtare se zărește Canalul care unește oceanele ce scaldă coastele țării. Conform unei vechi tradiții, în fiecare zi în toate așezările din Zona Canalului se arbo-rează steagul de stat al Republicii Panama. Drapelul este înălțat în sunet de trompetă la șase dimineața și coborît la șase seara. Dreptul de a arbora flamura albă, albastră și roșie cu două stele pe ea în zona Canalului a fost dobîndit de panamezi abia după 58 de ani de la încheierea Convenției. De altfel, forțele patriotice și progresiste din Panama luptă — cum e și firesc — pentru trecerea Zonei Canalului sub suveranitatea statului panamez.

I. Karavaev

— Ce vrei să faci? Băiatul s-a însurat!

IN SECOLUL ATOMIC!

La telefon —
duhul adjunct

În numărul din 9 februarie 1872 al revistei „Medium“, editată în Anglia, a apărut un articol semnat de un reputat magician al vremii, în care autorul scria printre altele: „Ori de câte ori ne așezăm la masă auzăm voci de stafii, ba chiar simțeam atingerea mâinilor lor“. După spusele acestui magician, în preajma lui se afla în permanență o ființă nevăzută care lua masa o dată cu familia și consuma cu poftă cartofi prăjiți.

În cei o sută de ani care au trecut de atunci stafiile continuă, pare-se, să viețuiască și să dea dovadă de o excelență poftă de mincare. Cel puțin după afirmațiile ziarului „Noutăți în spiritism“, care își asigură adeptii că în existența de dincolo de mormint vor avea parte de o viață îmbelșugată. „Spiritiștii pot să dovedească existența vieții de apoi și să stabilească legături directe cu ființele de pe alt tărâm“, vestește publicația amintită, indemnându-și cititorii să cumpere celebrele „cristaluri magice“, sfere de sticlă de diferite mărimi prin intermediul cărora se stabilește legătura cu spiritele.

Dar toate acestea fac parte din vechiul arsenal al magicienilor. În momentul de față sînt la modă benzile de magnetofon pe care sînt înregistrate vocile spiritelor. Alte amănunte despre activitatea spiriștilor putem afla dintr-un recent interviu acordat de redactorul-șef adjunct al publicației „Noutăți în spiritism“ unui corespondent al revistei „Literaturnaia gazeta“:

„Răsfoind câteva numere ale publicației — scrie corespondentul V. Ostrovski — am simțit o dorință irezistibilă să stau de vorbă cu duhul ei principal, fie și la telefon. Mi s-a dat legătura.

— La telefon redactorul-șef adjunct Roy Stamen.

— Vă rog să-mi spuneți ce tiraj are ziarul dv.?

— Douăzeci și cinci de mii.

Ardeam de dorința să-l întreb dacă printre redactorii ziarului se numără și una-două stafii, dar m-am abținut.

— Aveți de suferit de pe urma concurenței?

— Nu. „Noutăți în spiritism“ e unicul săptăminal de acest gen în lume.

— Ce-mi puteți spune despre scopul publicației dv.?

— E destinată spiritelor, dar urmărește să atragă și oameni care nu cred în viața de apoi. De aceea facem o intensă publicitate.

— Cum verificați autenticitatea faptelor publicate în paginile „Noutăților“?

— Contactul cu spiritele e încredințat numai mediumurilor de nădejde, care ne furnizează date obiective.

Convorbirea s-a încheiat în termeni amicali. Poate pentru că m-am abținut de la încă o întrebare: la rubrica „Abonamente“ ziarul specifică costul lor (în lire sterline și dolari) pe un an și pe viață. Dar așa fi vrut să știu ce se întâmplă cu abonamentele în viața de apoi?

PINGUINIA

De ce preferă
sudul?

Pare de neînțeles, într-adevăr, de ce pinguinii nu trăiesc și în regiunile reci ale emisferei nordice. Cu atât mai mult cu cât o specie de pasăre polară, rudă depărtată a acestor palmipede, a populat odinioară în mare număr nordul Oceanului Atlantic.

Se știe că pinguinii nu se mulțumesc cu teritoriile Antarctidei. Numai două specii, pinguinul imperial și Adèle și-au ales ca domiciliu stabil zona delimitată de Cercul polar de sud, ceilalți s-au răspândit pînă pe coastele sudice ale Australiei, Noii Zeelande, Africii și Americii de Sud. În sfîrșit, o specie de pinguin a ajuns în insulele Galapagos, foarte aproape de ecuator, unde se și termină expansiunea pinguinilor. Căci nici unul dintre ei n-a trecut de bună voie dincolo de acest punct.

Cum se explică preferința lor pentru Sud? Se pare, însă, că nu e vorba de o preferință Zoologul englez D. Sparks e de părere că bariera termică îi im-

pedică să se deplaseze mai spre nord. Comparînd două hărți, una cu hotarele „Pinguiniei“, dacă ne e permis să numim astfel împărăția pinguinilor, și alta cu izotermele medii anuale, zoologul a constatat că linia care unește punctele cu o temperatură a aerului de 20 de grade coincide aproape în întregime cu granița expansiunii pinguinilor. Așadar, aceștia nu izbutesc să învingă „bariera termică“ a ecuatorului, care nu le permite să pătrundă în emisfera nordică. Altminteri, s-ar fi simțit în ghețurile Arcticii ca în patria lor antarctică.

S. Voloșenkov

Viitori marinari

CU PREȚUL VIEȚII

125 de milioane
de greșeli

Dintr-un studiu întreprins recent în S.U.A. rezultă că aproximativ 125 de milioane de analize, adică aproape un sfert din numărul total de analize efectuate în laboratoarele din S.U.A., sînt greșite.

Directorul Centrului național pentru studiul bolilor infecțioase a citat câteva fapte concrete legate de urmările analizelor greșite, printre care și modificări de diagnostic, care au dus la tratamente eronate și deci la prelungirea maladiilor iar uneori la un deznodămint fatal. De pe urma greșelilor în determinarea grupei sanguine, de exemplu, au de suferit, în fiecare an, între 50 și 250.000 de oameni.

În California au fost analizate cauzele morții a 328 de persoane afectate de boli ale singelui și s-a stabilit că 34,5 la sută ar fi putut fi salvate dacă în urma analizelor greșite nu li s-ar fi aplicat un tratament contraindicat.

Unui număr de 33 de pacienți i s-a pus diagnosticul „malaria“ și au fost tratați în mod corespunzător. Luîndu-li-se în repetate rînduri probe ale

măduvii osoase, operație nu tocmai plăcută, s-a dovedit, în cele din urmă, că nici unul nu suferea de această boală.

(După „Za rubejom“)

MĂRUNȚIȘ COMESTIBIL

„Puteți
să-mi schimbați
o nucă de cocos?“

Chile este cunoscută ca o țară exportatoare de monede, care-i sînt comandate de alte state latino-americane și pe care le bate la „Casa de Moneda“. Această activitate nu are nimic deosebit, ea fiind înțîlnită și în alte țări. Dar Chile este în același timp și unica exportatoare a unui gen cu totul neobișnuit de „mărunțiș“: niște nuci de cocos foarte mici care cresc din abundență pe palmierii din localitatea El Salto, în apropiere de celebra stațiune balneară Viña del Mar.

Transporturi de 50—100 tone sînt expediate regulat spre o destinație necunoscută. Indiscrețiile comise de comandanții și echipajele navelor cu care călătorește ciudatul articol au ridicat totdeauna proteste din partea reprezentantului comercial al cumpărătorului. Supozițiile abundă. Ar putea fi vorba de Brazilia, unde, la indienii din întinsele și sălbaticile păduri ale Amazonului, s-ar potrivi un asemenea mijloc de plată. Dar tot atît de bine ar putea fi vorba și de Peru sau Ecuador, spre care se îndreaptă navele și unde poate că răsună uneori întrebarea: „Imi puteți schimba nuca asta mare de cocos în o sută de nuci mici?“

Dar fie că e folosită ca mîonedă sau nu, motivul achiziționării acestui „mărunțiș“ trebuie căutat în primul rînd în inexistența sa în țara respectivă. Nuca de cocos pitică — fructul arborelui Jubea chilensis — este înrudită cu specii care cresc pe misterioasa insulă a lui Robinson, Juan Fernandez. Cu tot exportul, la Vina del Mar mai rămîn destul de multe exemplare pentru a potoli curiozitatea vizitatorilor. La început se vindeau numai în gara El Salto, unde trenul avea o oprire mai lungă, dar acum vinzătorii cu aspect pitoresc au pătruns pînă pe eleganta arteră „Esmeralda“ din Vina del Mar.

La Așhabad a sosit un nou lot de mașine. Prilej pentru fotograful V. Koșevoi de a-și intitula instantaneul: „Munca vitrinierilor cere sacrificii...“

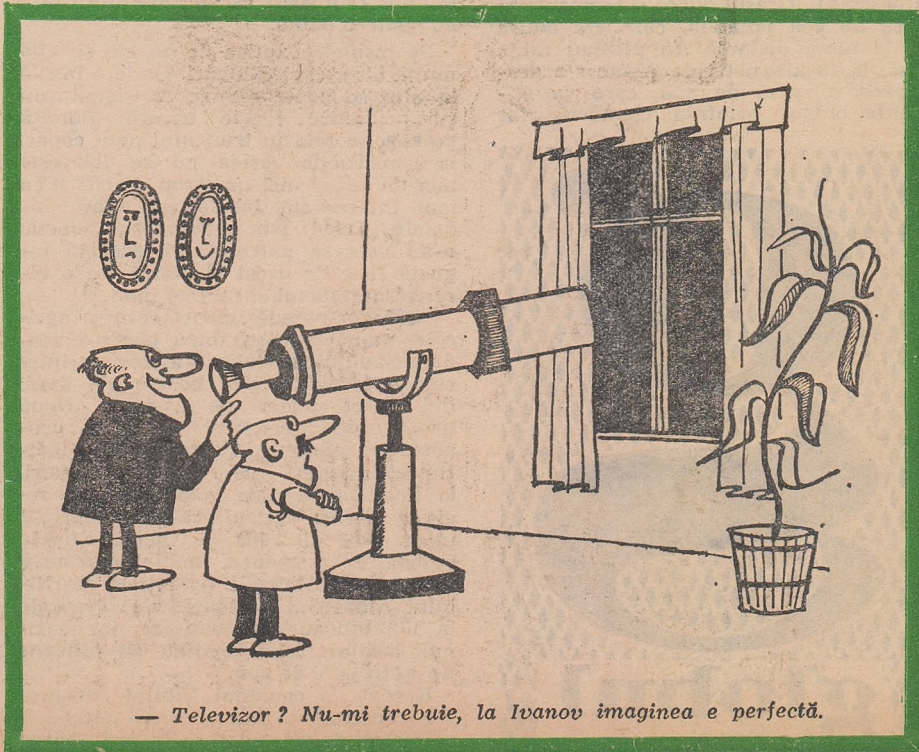
COMPLETARE LA ISTORIE

Orașul
de pe fundul mării

Pe actualul teritoriu al R.S.S. Azerbaidjane a existat cîndva, pe țărmul Mării Caspice, orașul Sabail. Cronicile nescrise ale legendei consemnau că așezarea a fost durată de meșteri din partea locului, ajutați de alții veniți din Grecia. Sabail — spunea legenda — a fost un oraș al luminii, aerului și serbărilor fără sfîrșit. El îi încînta pe călători prin forfota pestriță a străzilor, prin bazarele în care-și dădeau înțîlnire neguțătorii veniți din multe țări spre a-și oferi marfa: covoare, țigeli, sare, șofran. Dar, într-o bună zi, marea a potopit țărmurile și infloritorul oraș a dispărut sub valuri. Catastrofa poate fi asemuită cu pieirea orașului Pompei, cu deosebirea că tragicul sfîrșit al Sabailului a rămas fără ecou în posteritate. Poate pentru că multă vreme nu s-a dat de urmele lui materiale. Dar legenda continua să stăruie asupra îmbelșugatului oraș cu străzile de piatră măturate de valuri, cu casele înghițite de mil și de alge.

Cîțiva cercetători din R.S.S. Azerbaidjană au plecat urechea la legendă. Au început prin a cerceta izvoarele scrise. Oare nu la Sabail s-a referit în una din lucrările sale învățatul grec Ptolemeu? Sau scriitorul azerbaidjan Bakihanov (sec. XIX), cînd a vorbit despre o civilizație infloritoare acoperită de valurile mării? Bakihanov a descoperit și un drum ce se afla mult mai jos de nivelul Caspice și se pierdea undeva în largul Caspice. În sfîrșit, prin 1930 a fost dat la iveală, în golful Baku, un alt drum vechi, pietruit.

Dar enigma vechiului Sabail ar fi rămas, poate, fără dezlegare dacă nivelul Caspicei n-ar fi scăzut brusc. Atunci din apele mării au răsărit niște turnuri, iar pe limbile de uscat de pe care marea s-a retras au fost găsite morminte și tăblițe de piatră pe care erau săpate inscripții cu caractere arabe. Cercetătorii au descoperit peste 600 de tăblițe, ale căror inscripții alcătuiesc un voluminos letopis de piatră. Pe măsura înaintării lucrărilor, se completează astfel un capitol încă necunoscut de istorie, acela al existenței și dispariției Sabailului.

— Televizor? Nu-mi trebuie, la Ivanov imaginea e perfectă.

Poșta redacției

FILIP VULPANOVICI — Stana-gara, raion Huedin: Cînd vom fi în posesia unui articol despre problema care vă interesează, vă vom satisface rugămintea.

ZORA SNJARIC — Cluj: Regretăm, dar numerele de revistă pe care le solicitați sînt epuizate. Pentru a vă ține la curent cu colecția, vă recomandăm să faceți un abonament la oficiul poștal local.

VISARION PIRVUCEANU — Com. Lunca Cernii, raion Hațeg: Nu posedăm adresa care vă interesează.

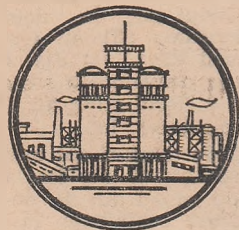
STELIAN LOZNEANU — Dorohoi: Vă mulțumim pentru aprecierile făcute la adresa revistei. Vom publica și în viitor articole de felul celor solicitate de dv.

OVIDIU POPESCU — Vatra Dornei: Vom ține seama de sugestiile dv.

DRAGOMIR UNGUREANU — Com. Liniște, reg. Suceava: Ați pentru studierea unei limbi străine prin corespondență, cit și în problema transferului, adresați-vă Ministerului Învățămîntului.

NICOLAE DIACONESCU — Com. Schitu, reg. Argeș: Pentru îndrumările pe care le cereți, vă sfătuim să vă adresați unei publicații literare.

FABIAN POLGAR — Orșova, reg. Banat: Dat fiind profilul revistei noastre, propunerea dv. nu e realizabilă. Pentru subiectul care vă interesează, consultați colecția ziarului „Scînteia” din primele luni ale anului.

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

Regiunea Brașov Telefon 15-20

Produce și livrează,

pe bază de comandă
fermă la prezentare:

● Oxigen tehnic

Cu repartiție: ● Bachelită praf

● Novolac solid

● Novolac alcoolic

● Fenoplac

Informații suplimentare
la Serviciul Desfaceri al
Combinatului, Telefon 15-20

Se poate procura și cu plată
în rate de la **MAGAZINELE
UNIVERSALE și SPECIALIZATE**
ale **COOPERATIVELOR de CONSUM**

Prețul: Tip masă: 1800 lei
Tip mobilă: 2500 lei

TEATRUL DE STAT — PLOIEȘTI

prezintă
în sala Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra”
Bdul. Schitu Măgureanu — Podul Izvor
în zilele de 23, 24 și 25 mai, orele 20

PREMIERA PE ȚARĂ

„PRIVEȘTE ÎNGER SPRE CASĂ”

dramatizare în trei acte de Ketti Frings, după romanul lui THOMAS WOLFE

Regia artistică: EMIL MANDRIC. Scenografia: FLORICA MĂLUREANU

ÎN DISTRIBUȚIE: Eugenia Eftimie, (de la Teatrul Mic-București), Dumitru Palade, Constantin Drăgănescu, Nicolae Dinică, Monica Ghiuță, Margareta Pogonat, Liana Dan Riza, Candid Stoica, Peter Paulhofer, Mihail Balaban, Maria Lăzăreanu, Gaby Ospețeanu, Corneliu Revent, Silvia Năstase Dumitrescu, Vivi Popescu, I. Anghelescu-Moreni, Aristide Teică, Anghel Bratu.

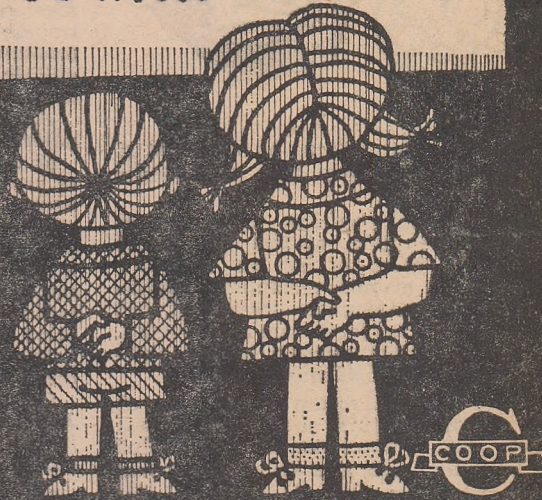
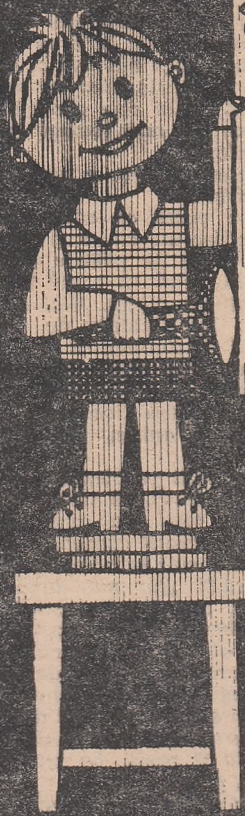
Biletele se găsesc la difuzorii voluntari din întreprinderi și la casa de bilete a teatrului, Telefon 14 60 60

UN SECRET!

La magazinele **COOP**

Găsiți cărți, dulciori, jucării
Trăbiți-vă! Le sosit
Decada cadourilor
pentru copii

23 mai - 1 iunie

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8, 12, 16, 19,
22 mm.

Formate: 3660/1830
1830/1830, 2440/
1830, 1220/1830
mm.

DOMENII DE UTILIZARE

● Mobilier ● plafoane ● pereți
despărțitori ● amenajări interioare
● vagoane tramvaie ● lambriuri
● construcții navale etc.

**C.I.L.
BRAILA**

Șoferul ideal

Expunându-mi condițiile de angajare, directorul întreprinderii de troleibuze mi-a spus:

— Sistemul nostru e următorul: banii pe planul al doilea. Dumneata, ca șofer, să te gîndești în primul rînd că transporti oameni care trebuie să iasă din troleibuz nu numai vii și nevătămați, ci și cu un orizont mai larg.

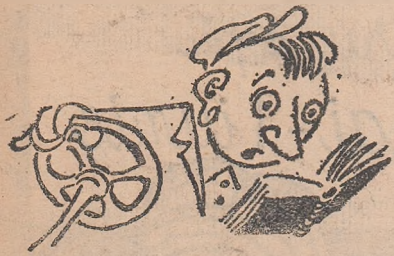
Înainte de a-mi lua postul în primire mi-am petrecut deci noaptea studiind istoria orașului. Am învățat pe dinafară toate monumentele, clădirile și alte locuri memorabile și chiar din prima zi mi-am împărtășit călătorilor cunoștințele prin microfon.

După o lună, directorul m-a chemat și mi-a spus:

— Primim reclamații împotriva dumitale. Călătorii sînt nemulțumiți că le povestești mereu același lucru. În afară de asta, un profesor de istorie ne-a trimis o lungă listă a greșelilor pe care le-a surprins în istorisirile dumitale. Ar trebui să-ți îmbogățești tematica. Nu-i obligator să insiști asupra monumentelor, alege-ți alte subiecte.

A doua zi le-am recitat călătorilor versuri, le-am vorbit despre ultimele creații ale modei și le-am dat sfaturi cum să-și renoveze tapiseria uzată a divanului. Toți m-au ascultat foarte atent. Asta mi-a sporit elanul. Zilnic îmi reînnoiam repertoriul. Am remarcat că relatarea împrejurărilor în care am făcut cunoștință cu actuala mea soție a stîrnit un deosebit interes. La întreprinderea de troleibuze au început să sosească scrisori în care persoane necunoscute se interesau cum mă împac cu nevastă-mea și cu soacra, cîți copii am, de ce boli au suferit etc.

Fotografia mea a fost pusă pe panoul de onoare. Din păcate, însă, totul are o limită. Simțeam că povestisem călătorilor tot ce știam, și poate chiar

mai mult. Același lucru au remarcat și călătorii. Și din nou m-a chemat directorul.

— Păi bine, tovarășe, mi-a spus el cu reproș în glas, ai fost cît ai fost frunțos și acum te lași pe tînjeală? Uite că iar primim reclamații. Alaltăieri ai încurcat numele unor poeți, ieri ai povestit o anecdotă cam fără perdea. Nu-i bine! Mobilizează-ți forțele, străduiește-te să găsești ceva nou!

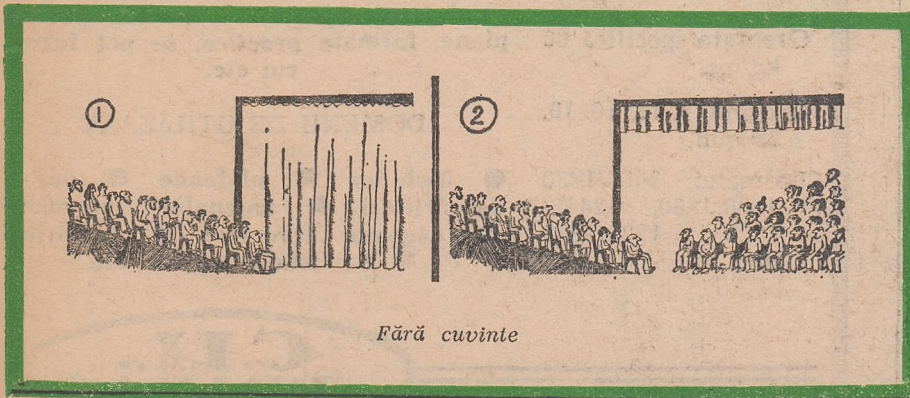
Toată noaptea m-am gîndit cum să ies din încurcătura și spre dimineață mi-a venit o idee. Am dat fuga pînă la bibliotecă, am ales volumul cel mai ferfenițit, l-am legat de volan și, plecînd în cursă, am început să citesc cu voce tare. Citeam expresiv, pe mai multe voci, făcînd pauze semnificative, imitînd pocnetul pistoalelor, șuieratul șerpilor și țipetele sfișietoare ale victimelor. Romanul era captivant. Nici n-am băgat de seamă cum a trecut ziua de muncă.

Întors la garaj, am remarcat, însă, că nici un pasager nu-și cumpărase bilet. Indignat am năvălit în cabinetul directorului.

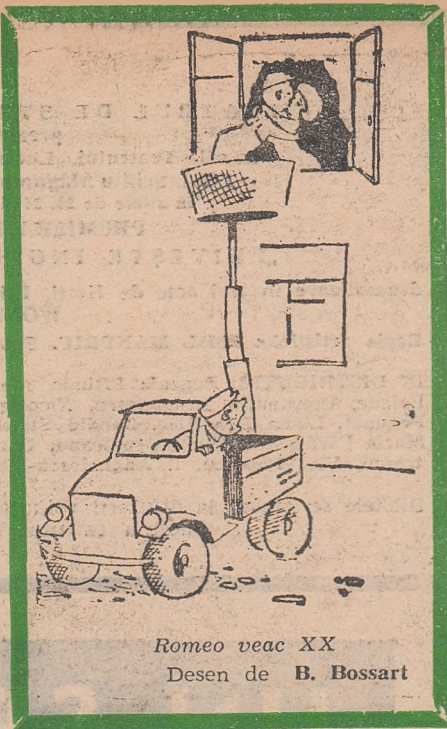
— Priviți, vă rog! am exclamat agîtînd teancul intact de bilete. Călătorii au fost așa de prinși de lectura mea că au mers pe blat!

— Aha, ai apărut, în sfîrșit! mi-a spus directorul cu o satisfacție răutăcioasă. Iar se plîng călătorii de dumneata. Ce și-a venit să circuli azi numai cu ușile închise? Unde ai învățat sistemul ăsta? De mine schimbi macazul: mai puțină vorbă și mai multă treabă!

V. Gorunov

Fără cuvinte

Romeo veac XX
Desen de B. Bossart

Probleme cotidiene

Nu de mult s-a încheiat o discuție furtunoasă, care a urmărit să precizeze dacă trebuie sau nu să scoți pălăria cînd întîlnești pe cineva.

După modesta mea părere trebuie să scoți pălăria și nu altceva, pentru că e mai la îndemînă și e ușor să ajungi la ea. S-ar putea, firește, să scoți ciorapii, dar asta-i o operație mai complicată: trebuie mai întîi să te descalfi, apoi să te încalți din nou și toate astea cer timp și spațiu, nu cu seamă dacă te-ai îngrășat. În care caz trebuie să te așezi, ceea ce nu-i tocmai plăcut pe timp de ploaie.

Nu, hotărît lucru, e mai comod să scoți pălăria!

Se prea poate ca adversarii acestei idei să obiecteze că ar fi de ajuns să duci un deget la pălărie și, eventual, să faci un semn cu capul (în maniera americană, de pildă). Nici asta nu-i o idee rea. Dar înainte de a o aplica trebuie să se stabilească o dată pentru totdeauna care deget trebuie dus la pălărie. Ori, problema conține o sumă de premise pentru divergențe.

Așadar, să optăm pentru scoaterea pălăriei.

Și acum altă problemă: pe cine lași să treacă primul, pe tine sau pe alicineva? Cu toții am avut prilejul să asistăm la situații caraghioase cînd doi bărbați se invită într-una: „După dumneavoastră!” „Ba nu, după dumneavoastră!” sau la alte scene nu mai puțin ridicole. Și toate astea se termină, de obicei, cu încurcătura că bărbatului cu pricina, stacojii de exasperare, încearcă să treacă amîndoi o dată.

Cel mai simplu ar fi să dai cu banul. Iese pajura — ieși primul. E un mijloc simplu și rapid, ba aș spune chiar mai mult, plăcut.

Iar acum cîteva cuvinte despre o problemă foarte complicată, care are nevoie de o analiză profundă: cum să urezi cuiva „Noapte bună”? Pe la orele 2—3 de noapte aceste cuvinte, însoțite eventual și de urarea „salutări vecinilor”, trebuie rostite nu prea tare. De obicei ele sînt pronunțate cu o voce de tunet, care are ca efect trezirea instantanee și simultană a tuturor locatarilor. Așa că nu e neapărată nevoie să le transmițezi salutări. Le aud ei și singuri, cu atît mai mult cu cît ceremonia despărțirii după o petrecere are loc de obicei fie pe palierul scării, fie în lift.

Dar cum procedăm în tramvai? Trebuie să cedăm locul alteiui?

Da, mai ales dacă intenționăm să coborîm la stația următoare. În alte cazuri, nu. Pentru că dacă n-am face decît să sărim de pe scaun și apoi iar să ne așezăm am ajunge să stabilim un nou record mondial.

Așa încît, stați liniștiți pe locul dumneavoastră, iar dacă alături se întîmplă să stea în picioare o femeie, care nu are unde să se așeze, puteți s-o in-

vitați, dar foarte politicos, să ia loc pe genunchii dumneavoastră.

Și încă un sfat. Dacă vi se întîmplă vreodată să cereți scuze unui necunoscut și acesta, drept răspuns, mormăie ceva nedeslușit evitați expresia: „Deșteptule!” căci riscați să declanșați o reacție în lanț.

E mai bine să faci pe nîznaiul...

(Din „Literaturnaia gazeta“)

Cît fac 2 x 2?

Într-o școală oarecare, un profesor oarecare a spus într-o zi copiilor:

— Să țineți minte, dragii mei, că doi ori doi fac nouă!

Cînd profesorul a ieșit la pensie, consiliul pedagogic s-a văzut pus în fața unei probleme foarte serioase: cum să se predea matematica de acum încolo, dacă copiii sînt ferm convinși că doi ori doi fac nouă?

După un schimb de păreri în cadrul consiliului pedagogic, cineva a conchis că ar fi un nonsens să dezvoltăm elevilor un alt produs al înmulțirii, de exemplu patru. Această diferență de calcul ar putea pricinui un șoc unor sisteme nervoase atît de fragede! De aceea noului profesor i se recomandă să comunice elevilor un rezultat puțin mai apropiat de cel real, și anume: $2 \times 2 = 7$.

— Copiii trebuie să afle adevărul treptat, hotărî directorul.

În virtutea aceleiași premise, la lecția următoare copiii aflară un rezultat și mai apropiat de adevăr: $2 \times 2 = 6$.

Foarte curînd reieși, însă, că nu toți elevii reacționau la fel la acest mod de predare. Unii își copiau în caiete noile rezultate cu o indiferență totală, dînd

dovadă de un devotament neîfămurit față de jocul cu mingea și de înghețata pe băț. Alții copiau fără să protesteze dar în sinea lor erau revoltați. S-au găsit, însă, și cițiva care au cerut profesorului lămuriri și acesta a trebuit să se descotorosească de ei sub un pretext oarecare.

Cei mai mulți elevi optau ferm pentru varianta inițială: $2 \times 2 = 9$, pentru că n-aveau chef să copieze de atîtea ori aceeași operație aritmetică. Copiii bine crescuți copiau rezultatele mereu noi cu bucurie și entuziasm. Cei prost crescuți zgîriau pe pereții toaletei inscripții abjecte ca de pildă $2 \times 2 = 4$. Carieristii prevăzători strigau în gura mare în timpul recreațiilor (ca să audă directorul) că doi ori doi fac trei sau poate chiar unu.

Dar nu exista nici un singur elev care să aibă cea mai mică îndoielă în privința axiomei: $2 \times 2 = 4$, pentru că fiecare putea s-o controleze pe degete.

I. Osenka

Statistică fotbalistică

Din presa sportivă, îndreptare, anuare, almanahuri, calendare și alte publicații putem afla aproape totul despre echipe, jucători, stadioane, mingi, goluri etc. Amatori de fotbal pot să-și satisfacă curiozitatea cea mai avidă: să afle ce tricouri au purtat jucătorii în cutare meci, în ce repriză au apărut poarta dinspre nord, ce pasiuni are cutare sau cutare fotbalist, dacă e insurat sau nu, dacă nu — de ce?, cîți copii are, dacă joacă și ei fotbal ș.a.m.d.

Cu toate acestea, chiar și pentru un statistician începător se va mai găsi întotdeauna ceva de făcut. Iată, de pildă, cîteva cifre și fapte legate de ultimul campionat care, pare-se, n-au fost date încă publicității, dar pot interesa un cerc larg de spectatori:

Din cele 766 de goluri marcate în poarta adversarilor și în propria poartă, 575 au fost marcate cu picioarele, 182

cu capetele și 9 cu alte părți ale corpului. Golurile marcate cu picioarele se împart, la rîndul lor, în două părți — vai! — inegale: 231 au fost marcate cu piciorul stîng, iar 344 cu cel drept. Ceea ce dezvoltă o situație îngrijorătoare: piciorul stîng nu e folosit în toată capacitatea lui.

În cele 342 de meciuri ale campionatului de anul trecut au fost folosite numai 270 de mingi (în 41 de cazuri mingile au fost schimbate în timpul jocului), dintre care 112 mingi galbene, 93 albe și 65 cu buline. E interesant de remarcat că mingile cu buline au fost folosite de 42 de ori în turul campionatului și de 23 de ori în retur. Împrejurarea atestă scăderea înceată dar sigură a popularității mingilor cu buline.

Din motive independente sau dependente de voința jucătorilor, în cursul meciurilor mingile au intrat în tribunele stadioanelor de 6565 de ori. După cum puteți bănui, forța cu care au fost trimise mingile s-a deosebit de la caz la caz: în rîndurile 1—20 au nimerit de 6521 de ori, în rîndurile 20—40 de 42 de ori, iar de la al 40-lea în sus de numai 2 ori (și anume în rîndurile 42 și 76). Dincolo de tribune n-a ajuns nici o minge (menționăm, pentru comparație, că tot anul trecut la campionatele mondiale din Anglia o minge a zburat peste tribune și a dispărut).

Știm totuși că n-am epuizat toate posibilitățile statisticii. Am putea, de pildă, să cităm condițiile medii de climă în care s-au desfășurat meciurile, să calculăm dimensiunile medii ale ghetelor purtate de jucători etc. etc. Dar aceasta cu altă ocazie.

Nădăjdum că o analiză atentă a acestor și altor cifre și fapte va contribui la rezolvarea unor probleme ale fotbalului nostru și va spori numerosul detașament al iubitorilor acestui admirabil sport.

N. Konstantinov

Un număr reușit

Desen de N. Elinson